

XIV. ÉVF. • 114. SZAM
Cluj—Kolozsvar, 1931
május 26 Vasárnap
5691 ÉV Szivan 10

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929.

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fele

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi
és bányászati zsidóság politikai
napilapja.
Cikkeink utáasát csak a
forrás megadásával lehet
használni.

Kéziratok a r
megőrzésére

Az ellopott nyolcezer helyett

Még urnához sem került a Zsidó Párt, máris ellopottak tőle nyolcezer szavazatot. A balti választási bizottság elnöke előbb egy jelentéktelen formahibához fordult segítségért, majd esendörök és rendőrök légióját vonulatta fel ehhez a dicsőséges haditetthez és fényes nappal az egész város szemeláttára blokád alatt tartotta a zsidó jelölöket mindaddig, míg a lista benyújtásának törvényes határideje le nem járt.

A központi választási bizottság régi és kipróbált metódusai szerint szankcionálta a szavazatoknak ezt az ellopását. A balti nyolcezer zsidó szavazatot tehát végleg eltulajdonították. Ennyi az egész. Jogorvoslat nincs sehol. Nincs esetelmé mostan iránknak és keseregni a szégyenletes terroraktus fölött. Az ország zsidóságának pontban mához egy hétre itélnie kell a balti terrortól és meg kell adni rá a legméltóbb feleletet.

Hát jó. Ellopottak tőlünk nyolcezer szavazatot. Találtak paragrafust is ahhoz, hogy a balti zsidóság szabad véleménynyilvánításának kitekerjék a nyakát. Nyolcezer szavazattal kevesebb fog esni a zsidó listára, mint amennyire számítottunk. Hát legyen itélet és feleletképpen tizenötezer szavazattal több. Ha elvették tőlünk nyolcezeret, szedjük össze helyette másik tizenötezeret. Minden zsidó választó, minden szavazásra jogosult zsidó, akihez ezek a sorok eljutnak, érezze magát a Zsidó Párt mozgósított katonájának. A Zsidó Párt minden mozgósított katonája részére ki van adva a parancs: megfeszített munkával össze kell szedni minden egyes szavazatot, amely közömbösségből egészen elhullott, avagy más listára esett volna.

Csak rajtunk, Románia zsidóságán mulik, hogy a balti eljárásra megadjuk a méltó feleletet. Semmisen könnyebb, mint összeszedni ezt az újabb tizenötezer szavazatot az elhullott nyolcezer helyett. A Zsidó Párt nem provokált senkit. Nem hirdett harcot senki ellen sem. Nem sorakoztatta fel tagjait sem a kormány, sem az ellenzéki pártok ellen. Nem fordult szembe sem a többségi, sem a kisebbségi népekkel. Nem foglalt állást osztálypártok mellett, vagy ellen. Nem tett semmi egyebet, mint azt, hogy harcba indult önmaga mellett és senki ellen. A zsidó érdekek elhárításaért és a zsidó érdekek védelméért. A miniszterelnök és a belügyminiszter nagyon jól megértették a Zsidó Párt zászlóbontásának ezt a morális tartalmát és háromszor egymás után szögezték le, hogy a Zsidó Párt választása propagandája elé nem górdítanak semmilyen akadályt.

Nem mi tehetünk arról, hogy a kormány vidéki kiskirályai az ország egyes eldugott sarkaiiban ellenkező álláspontot képviselnek s úgy akarják szolgálni gazdájukat, hogy a zsidó szavazatot ellopják. De a balti korifeusok olyan gyorsmunkát végeztek, hogy a kormány még akkor sem tudta volna a jelölőlista megsemmisítését reparálni, ha akarta volna. Éppen ezért az Országos Zsidó Párt tagjai tudják egyedül reparálni a balti esetet és hisszük, hogy az ország zsidósága meg is fogja mutatni, hogy minden egyes megsemmisített balti szavazatot helyébe az eddigi közömbösök meghódításával még két újat kerit.

Megtévedt máramarosi zsidók a választási terror élén

Máramarosszigeten törvénytelenül letartóztatták az Uj Kelet munkatársát

Bosszuhadjarat Schön Dezső ellen egy cikk miatt, amelyet nem ő írt. A prefektus házi zsidói a Zsidó Párt ellen szónokainak

A balti zsidó listát felháborító cinizmussal semmisítették meg

Cluj-Kolozsvar, május 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Máramaros megye liberális korifeusai időtlen-idők óta saját személyes tulajdonuknak tekintik a megyét. Ha választások idején liberális vezér ül a prefektusi székekben, akkor a megye amúgy is meggyötört lakossága megismerkedik a terror minden formájával. A máramarosi liberális prefektusok keveset szoktak törődni azzal, hogy Bukarestben mi a vélemény speciális módszereikről, egyetlen szempont vezeti őket: fenyegetésekkel és ha kell erőszakossággal is minden áron megszerezni a kormány listája számára a többséget.

Az azonban, ami most történik Szigeten, még a hirhedt máramarosi terrormegnyilatkozásokat is felülmulja.

Néhány mindenre elszánt zsidó ugyan is rendelkezésére bocsátotta magát a hatalomnak és élén állanak az akciónak, amely a zsidóság szabad véleménynyilvánítását meg akarja akadályozni.

Az Uj Kelet vasárnap számában megemlékeztünk a máramarosi terror legújabb fázisairól, amelyre feleletképpen a máramarosszigeti rendőrség letartóztatta Schön Dezsőt, az Uj Kelet tudósítóját.

Délután 3 órakor érkeztek meg az Uj Kelet példányai Máramarosszigetre és dél után fél 6 órakor már a rendőrségre kísérték munkatársunkat, aki ebben a pillanatban, amikor a sorokat írjuk, még mindig a rendőrség foglya.

Letartóztatták Schön Dezsőt, holott:
1. Az inkriminált cikket nem ő írta;
2. A sajtótörvény értelmében előzetes letartóztatásnak helye nincs.

3. Ugyancsak a sajtótörvény értelmében újságcikk miatt csak a lap megjelenésének helyén lehet eljárni.

Arról nem is beszélünk, hogy az inkriminált cikkben egyetlen olyan mondat sem volt, amely akárcsak az eljárás megindítását is indokolhatná.

Mi magunk kérjük azonban a hatóságokat, hogy indítsanak eljárást az Uj Kelet ellen, ha a vasárnapi számunkban megjelent cikket bármilyen szempontból kifogásolhatónak tartják, de ne tartóztassák le azt a munkatársunkat, akinek semmi köze sincs a megjelent cikkhez.

Munkatársunk letartóztatása miatt táviratilag tettünk panaszt a belügyminisztériumban és jelentettük e példátlan törvénytörést Hodor Viktor tartományi igazgatónak is.

De nemcsak az Uj Kelet tudósítóját tartóztatták le törvénytelenül, hanem

a megyében több helyen elrendelték az Uj Kelet számainak elkobzását is, holott az alkotmány kifejezetten tiltja a lapelkobzást.

Az Uj Kelet minden egyes cikkében ki-

hangsúlyozta, hogy teljes lojalitással viseltetik az összes pártokkal és a kormánnyal szemben is. Jogunk van azonban követelni a propaganda teljes szabadságát még Máramarosban is. És egy olyan cikkért, amely a helyi hatóságokat kritizálja, nem lehet lapot elkobozni, vagy pláne letartóztatni valakit.

Jurca prefektus egyébként, mint azt már vasárnapi számunkban is megírtuk, szombat estére zsidó gyűlést hívott össze, amelyen zsidó szónokok a prefektus rendelkezésére voltak kénytelenek beszélni.

Akad néhány zsidó Szigeten, akik a prefektus fenyegetéseinek a hatása alatt beállottak fejse nyelének és „felsőbb parancsra” nem állottak éles kirohanásokat intézni a Zsidó Párt, vagyis Románia egész zsidósága ellen.

Egyelőre nem írjuk ki a nevét ezeknek a megtévedt embereknek, mert reméljük, hogy az utolsó pillanatban jobb belátásra ébrednek és lemondanak a néparuiás olcsó gyönyöreiről. Annál is inkább reméljük

ezt, hiszen e néhány megtévedt emberen kívül nincs Máramarosban egyetlen olyan zsidó sem, aki megrémült volna a prefektus fenyegetéseitől és

az egész máramarosi zsidóság, mint egy ember fog leszavazni a Zsidó Párt listájára.

Az említett gyűlésen egyébként a prefektus maga is felszólalt és ki is jelentette, hogy ő nem kéri, hanem egyenesen követeli, hogy a zsidók az ő listájára szavazzanak. Ez a kijelentés csak arra volt jó, hogy a zsidóságban az önálló lista gondolatát megerősítse, mert a megye zsidósága nagyon jól tudja, hogy

a prefektussal ellentétben Jorga miniszterelnöknek viszont nincs szükségére megfélemlített és leterrorizált emberek szavazataira.

És tudja a máramarosi zsidóság azt is, hogy a kormány is jobban becsüli azokat a zsidókat, akik öntudatosan a zsidó listára szavaznak, mint a megfélemlített árulókat.

Hogyan semmisítették meg Báltiben már is nyolcezer zsidó szavazatot

A beszarábiai Bálti megye éppen olyan messze van Bukaresttől, mint Máramaros és ennek köszönhető, hogy a helyi hatóságok ugyanolyan eszközökkel dolgoznak, akár csak Máramarosban. A bálti választási iroda elnöke egyszerűen visszadobta a Zsidó Párt jelölő listáját, mert formahibát talált rajta. A formahiba az volt, hogy a listavezető Zierelsohn főrabbi neve a jelölő iven Juda Léb Zierelsohnnak, míg a jelölés elfogadását igazoló közjegyzői okiraton egyszerűen Léb Zierelsohnnak volt írva. A törvényszéki elnök szerint nem az az egység fogadta el a jelölést, akit jelöltek. Mintha Beszarábiában legalább is két Zierelsohn főrabbi volna.

A bálti Zsidó Párt nyomban intézkedett új, teljesen szabályos jelölő lista elkészítéséről. Amikor azonban a jelölők a listát le akarták tenni, a hatóságok

rendőröket és detektíveket állítottak a törvényszék bejárata elé és arcipító cinizmussal akadályozták meg, hogy a jelölők bejuthassanak a törvényszéki elnök elé a szabályos listával.

Ez délelőtt 10 órakor történt, a jelölő listák letételének határideje pedig délután 6 órakor járt le. A zsidó delegáció vezetője, Gaustein ügyvéd a nyitott ablakon keresztül panaszt tett Jonescu bírónak, a törvényszéki elnök helyettesének, aki a delegációt a főügyészhez utasította. A főügyész azonban nem lehetett sehohsem megtalálni. Délelőtt 11 órakor a

zsidó delegáció nem találván a főügyészt, visszatért a törvényszék épülete elé és újra kísérletet tett arra, hogy az épületbe bejussanak. A jelenlévő detektívek erre azzal vágták el a gordiuszi csomót, hogy

az egész delegációt egyszerűen letartóztatták és a rendőrségre kísérték.

Nemcsak a város zsidósága, de az ellenzéki pártvezérek is indignálódva interpelláltak a rendőrségen, amelynek főnöke nevetve válaszolta, hogy hat óra után 5 perccel szabadon bocsátja a zsidó delegációt. Így is történt, de természetesen a listát már nem lehetett benyújtani. A Zsidó Párt kontesztációval él a központi választási bizottságnál, ahol Misu Weismann jelentkezett a Zsidó Párt megbízásából, de azt a választ kapta, hogy a dosar még nem érkezett meg. Mihelyt azonban Weismann a lábát kitette,

a dosar hirtelen előkerült és a Zsidó Párt megbízottjának a távollétében a kontesztációt elutasították.

A nyolcezer biztos szavazatot reprezentáló bálti listát tehát végérvényesen megsemmisítették.

Hasonló sors fenyegette a sorocai listát is, amelyet Istrate Micescu, a kormány listavezetője fellebbezett meg, azon a címen, hogy azon nem megyebeli jelöltek is szerepelnek. Ezt a komolytalan fellebbezést azonban a központi választási bizottság Misu Weismann érvelései után visszautasította.

A balti zsidó választók kezeit guzba kötötték. Nem tudnak zsidó képviselőt küldeni a parlamentbe. Az ország többi megyéjének zsidósága nemcsak önmagára kell gondoljon, hanem a ki-

semmizett balti zsidókra is. Még egy hét van a választásokig. Azalatt össze lehet gyűjteni a már-már veszendőbe menő zsidó szavazatokat is, hogy megmutassuk balti testvéreinknek: mi

nemcsak magunkért, de értük is szavaztunk és hogy a mi összetartásunk hozta be azt a képviselőt, akitől őket jóval a választások előtt a zöldasztalnál elűtötték.

Európa a legheterogénebb világ és antiszemitizmusa nagyobb, mint Amerika négergyűlölete

— mondja a feketebőrű Towje Hakohen, aki Abessziniában született és a harlemi „Isten gyűlésének” templomi énekes

Berlin, május 25. Heineről maradt vissza: amint elhaladt a szegények zsidó kórháza mellett, az ő keserű humorában jegyezte meg:

— Zsidó is, szegény is, beteg is?! Rajtuk ugyan az Uristen se segíthet.

Heine ekkor nem igen gondolt arra, hogy néhány évtized múlva „letromfolja” egy Towja Hakohen nevű fekete gentleman, aki néger is, zsidó is.

Néger és zsidó s e minőségben kántor. Kántor és tornatanár. A világ egyetlen néger zsidó kántora. Abessziniái és amerikai. A harlemi néger nyelven él és jelenleg európai hangversenyturnén van. Őszidő népdalokat énekel. Lirai tenor.

Nem. Erre egész bizonyos: Heine se gondolt soha.

Látogatást tettünk nála — a Savoy másodemeleti szobájában. A kopogtatásra amerikai akcentusban hangzik a szava:

— Come in!

És kezét fogunk. Towje Hakohen néger zsidó kántor. Félig negligésben találjuk. Nemrégben fejezte be az éjszakai. Ingujban van. Hajára kikötött háló feszül. Szája vastag és duzzadt. Sötét bőrében fehéren villognak a szemek. Komoly és hallgatag: bár megszokta az intervjút. Hat hónapja van Európában.

Származásáról, életéről kérdezzük.

— Beth el Setben születtem — beszéli — Abessziniában. A néger szabad államban, mely elsőnek szüntette meg a rabszolgaságot. Őseim zsidósága évszázadokra nyúlik vissza. Abessziniában élnek a legrégebb zsidó nemzedékek, az ezeréves zsidó nemzedékek leszármazottjai. Atyám gyógyfűvekkel kereskedett. Ma is abessziniái gyógynövényeket termel. Most — a modernitás centrumában — Newyorkban.

Ott nőtt fel a kis néger zsidó gyerek. Newyork néger negyedében a Harlemben. Megindult a fajgyűlölet egyik leghírhedtebb világában, mint feketebőrű zsidó. Egy orosz énektanár felfedezte és tanította, kántor lett a harlemi öt-száz zsidó néger-család, a Congregation of God Chevre Adojsem (Isten egyesülése) templomában. De ugyanakkor az egyik harlemi public-school tornatanára is. Most európai tapasztalatokat szerez.

— Tehát európai impressziói?

Érdekes választ ad Towje Hakohen. — Csodálatosan ezerféle az önök Európája — feleli a néger és zsidó. — Ahány ország, annyiféle ember. És mindenütt más és más szokások. Amerika gigászi nagy és népe is, egyformán gondolkodik. Hiába van közöttük száz nemzetiség.

Európa minden lépésre változik. És a zsidóság is heterogén. A lengyel zsidó nem hasonlítható össze más ország zsidóságával. A német zsidó a legkulturáltabb, a legmodernebb. Hasonlít az amerikai zsidóhoz.

Kényes kérdésre térünk át:

— Hogyan viseltetnek iránta az emberek? A néger látják benne, vagy a zsidót?

Mr. Thomas La Rue szólal meg Towje Hakohenben, amint habozás nélkül védelmezi meg az ő Amerikáját.

— Csak egyes államokban mutatkozik négergyűlölet. Azt hiszem:

Európában még mindig jobban érezhető az antiszemitizmus, mint az Egyesült Államokban a fajgyűlölet.

Az előbbi azonban ugyszólván teljesen ismeretlen fogalom odaát.

Ezeket mondja, majd különös esetről tesz említést a néger kántor, melyhez hasonló bonyodalom még alig jutott vigjátékíróinak eszébe: A newyorki földalatti vasuton utazott Towje Hakohen és éppen egy massachusettsi ur ült a kocsiában, aki államának beidegződött everziójával viseltetik a feketebőrűek

iránt. Csakhamar csipős megjegyzést tett Towje Hakohenre, de az felpattant helyéről s rendreutasította fehér polgártársát.

— Ne bántsa a négereket, azok is emberek! — szól rá hangosan szomszédjára, majd büszkén húzta ki mellét, amint folytatta: — Különböznék én zsidó vagyok!

A massachusettsi yankee elnevezte magát.

Jew? Azt mindenki mondhatja. Negro and Jew?! No, maga örült talán — és kacagott a fehér ember.

De Mr. Thomas La Rue, a harlemi „Isten gyűlés”-ének kántora és a néger negyed tornatanára elővette igazolványait és bizonyított. Hogy ő zsidó. Ugy bizony!

Most Európát járja és fekete papi kalapban és kántori ornátusban, avagy jólszabott szmokingban ő-zsidó dalokat énekel Towje Hakohen. Szoborszerűen

megáll a közönség előtt és az évezredes sirámok hamisítatlan erővel csendülnek meg duzzadt néger ajkain.

Évezredes dalok ömlenek elő a Kelet fekete dalnokának ajkain és megremegtetik a hallgatóságot.

Azt írják a világlapok róla, hogy Towje Hakohen megszólaltatja a hibás kort és dalain át hallani lehet az évezredek feledésébe hanyatló Egyiptom lármáját, az épülő piramisokat, a kikergetett kóbor zsidók jajveszékélését, bibliai tragédiáját és a korbácsütéseket, melyek vért hasítottak elő a rabszolgák bőrén a fáraók szolgáinak csapásaira...

Verőfényes májusi délelőtt van. Modern kor. 1931. a világválság kora. Towje Hakohen cseppet sem szobalárnak és amerikai edelédhez, a Corn flakeshez levestányért, nyers tojást és egy pohár hideg tejet kér.

Ez a regglice. Német zsargonban kéri és angol zsargonban egészíti ki mondanivalóját. Mert ő amerikai, zsidó és néger. És abessziniái. És kántor s tornatanár.

Atyja abessziniái gyógynövényeket termel — a felhőkarcólók közvetlen szomszédságában. Ő pedig így írja alá a nevét: Towje Hakohen of America.

Spanyolországban megreformálják a börtönöket és mozgási szabadságot nyújtanak az elítélteknek

London, május 25. Kent kisasszony, a spanyolorzági börtönök inspektora, aki jelenleg Szevillában tartózkodik, fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt rendkívül érdekes nyilatkozatot tett a börtönök tervezett megreformálásáról. Kent kisasszony nagyszabású tervezetét dolgoztatta ki, amelyet rövidesen a kormány elé terjeszt jóváhagyás végett. Erről a tervezetről az újságírók előtt többek között a következőket mondotta:

— A börtön nem lehet többé terrorisztikus eszköz az elítéltek szemében. Az elítéltek helyzetét az emberhez méltóbbá kell tenni és azoknak, akiket a társadalom valamelyik bűncselekményért elítél, módot kell nyújtani, hogy fogságukban is emberhez illően éljenek, mert csak ilyen

módon lehet belőlük hasznos polgárokat nevelni.

Az új tervezet, amelyet már a legközelebbi napokban elfogadnak, megengedi az elítélteknek, hogy a börtönben férjhez menjenek, vagy nőüljenek, sőt nagyobb mozgási szabadságot is nyújt a számukra, amennyiben jó magaviselet esetén az elítelt elhagyhatja a börtön épületét és szabad idejét családja körében töltheti. A spanyolorzági börtönök a jövőben nem lesznek egyebek, mint munkahelyek, amelyekben az elítéltek rendszeres napi program szerint dolgozhatnak és a munka elvégzése után idejüket tetszés szerinti módon tölthetik el. Különösen enyhén fogja kezelni a törvény a szexuális bűnöseket.

Ausztriában történt a legtöbb öngyilkosság az utóbbi nyolc év alatt

A latin és katolikus népek között a legkisebb az öngyilkosságok száma

Budapest, 1931. május 25. A magyar statisztikai hivatal érdekes kimutatást állított össze a különböző országokban történt öngyilkosságokról. Tekintettel arra, hogy az öngyilkosságokról csak úgy lehet áttekinthető képet kapni, ha hosszabb időköz öngyilkosságaira vetünk pillantást, a magyar statisztikai hivatal táblázata az 1920 és 1928 között történt öngyilkosságokat mutatja ki olyképp, hogy egy millió lakóra hány öngyilkossági eset esik. A táblázat a következő:

Görögország 24, Irország 28, Norvégia 60, Hollandia 65, Portugália 71, Olaszország 89, Anglia 107, Finnország 130, Belgium 139, Svédország 144, Dánia 149, Franciaország 193, Észtország 233, Svájc 237, Csehszlovákia 258, Magyarország 281, Ausztria 301.

A tengerentúli államok sorrendje a következő: Egyiptom 7, Csile 35, Kanada 78, Ausztrália 114, Uruguay 117, Egyesült Államok 123, Japán 201.

A latin és katolikus népek aránylag alacsonyabb öngyilkossági száma kétségkívül összefüggésben van ezeknek a népeknek vallásos voltával és azzal, hogy igényeik is alacsonyabbak. Az öngyilkosságok számát kétségkívül lényegesen befolyásolja a helyi viszonyok változása is.

Azokban az államokban, amelyeknek gazdasági bázisa szilárd maradt, ahol a

lakosság nincsen kitéve az önfentartás bizonytalanságának, az öngyilkosságok száma kevesebb.

Azokban az országokban, ahol nagyobb arányú vagyoneltolódás állott be, magától értetődik, hogy az életuntság is nagyobb arányokat öltött.

Teljesen érthetetlen a tulságosan magas svájci arányszám, amely bizonyára abban leli magyarázatát, hogy a svájci köztársaság meglehetősen liberálisan kezeli a menedékköteget.

Svájszban az életet önként elhagyók között nagy számmal vannak képviselve a külföldi emigránsok. Egyébként az öngyilkossági statisztikában az utódállamok vezetnek s ezek között is első helyen áll Ausztria, ahol legnagyobb pusztítást vitt végbe a gazdasági válság.

Ausztria után Magyarország, azután pedig Csehszlovákia következik.

A Népszövetség arra törekszik, hogy az emberfelesleget valamiképp levezesse s az ifjúság s a munkanélküliek reménytelen helyzetét ilymódon megjavítsa.

„OLLA” GUM.
világmarka megővja Ont a nemi betegségek-től.

Hajhullás és hajkorpázás ellen a legjobb szer az **EGGER-PETROL**
Kapható minden gyógyszer-tárban és drogueriában

Fildermann a magyar párt fogadatlan kortese

Fildermann, az U. E. R. hangos, bár a zsidóság nagy néptömegei előtt ismeretlen főnöke, mindezeideig a regátban szótte kisdéd intrikáit az öntudatos zsidóság politikai képviselete ellen. E sokkal több akarnoksággal, mint sikerrel véghezvitt akciói minket, az erdélyi és bánási zsidóságot nem érintettek közelről. Fildermann Erdélyben és Bánátban táborra sohasem volt és az idők végtelenségéig sohasem is lesz. Az erdélyi és bánási zsidóság körében Fildermann doktor mindig úgy hatott, mint egy túlélt ideológia, Don Quijottéja, aki szelmekkel harcol, mialatt személyi ambícióit összetevette a zsidóság érdekeivel.

Eppen ezért nem sok ügyet vetettünk Fildermann különböző akcióira, melyekkel legutóbb is mandátumességét próbálta csillapítani — a kormány listáinak legvégén. Tudtuk, hogy „tábor” legfeljebb néhány személyes hívből áll, akiket hasonló személyi és ezzel kapcsolatos ideológiai fűtenek.

Ezt a jogos és érthető tartózkodásukat Fildermann is mindezeideig hasonló megértéssel honorálta. Sohasem jutott eszébe, hogy Erdélybe, vagy a Bánátba betegye a lábát és itt az U. E. R. román asszimilációs, vagy még pontosabban: a liberális érdekekhez asszimilálódó politikáját hirdesse. Tudta, hogy ugyanis refügiát kapna.

Annál meglepőbb, sőt egyenesen szemtelenség-számba megy, hogy Fildermann — nyilván a kormánytól kapott paktumos pofonok hatása alatt — most Temesváron és Aradon olyan ügybe szólt bele, amihez semmi köze nincs.

Fildermann ur nyilatkozatot adott az egyik aradi magyar lap munkatársának, melyben azt hangoztatta, hogy a magyar zsidóság árulást követ el, ha a zsidó pártja és nem a magyar pártja adja szavazatát. Az a Fildermann ur mondtotta ezt, aki szűkebb hazájában még nemrégiben a magyar zsidóságot a román asszimilációs politika jármába akarta törni a román sovinizmusában néha még a fa román sovinizsákon is tultett annyira, hogy nem egyszer denuncialta is a magyar zsidókat.

Mi ez, ha nem szemtelenség? Mi ez, ha nem annak a Don Quijottenak keserű okvetetlenkedése, aki — miután a román zsidóság tömegei is faképnél hagyták, a kormány is fittyet hányt buzdó szolgáitaira — most a magyar zsidóságot akar kioktatni politikai „öntudatra”.

Fildermann doktor tajtékzó dühében végső elvakultságában azt hirdeti, hogy zsidóság szavazzon akármilyen listára csak a zsidó listára nem. Ennek az elkötelesten jelszónak a kifejezője Fildermann aradi nyilatkozata, amelyben román asszimiláns a magyar listára ködözgeti a zsidókat szavazni.

Fildermann ur — az U. E. R. főnöke, mint magyarpárti kortes, — valóban emelő látvány! Szinte úgy érezzük, hogy neki, a román asszimiláció hősenek Aradon és Temesváron magyar nemzeti viselkedni illet volna propagandát csinálni a Zsidó Párt ellen. Így hatásosabb lehet volna, bár aligha komikusabb és faháborítóbb.

Fildermann azonban hiába okvetetlenkedik és hiába öltögeti nyelvét a Zsidó Párt ellen. Megértjük ugyan kudarcainak letti elkeseredését, de ez még nem jog, arra, hogy valaki a józlel határain nyíra tullendüljön, mint Fildermann nyilatkozatában Aradon tette.

Prima minőségű nyári konyhaf

kapható a **FISCHER-fatelepe**

mázsája **55 lej** ha szállít
Telefón: 1300

Socor mer

A bö tin

„Olyan bün iőjét itétek

Bucuresti-Bukar Kelet tudósítóját alatt talán még jó szemitizmus fátyla valaha. E két év gárda és a Mihail zeti parasztpárti zetessé a zsidóság sa és pogrom je excesszusok, ame mindig volt valar hogy tobzódjanak felbuzdult turbul egymásutánban k nek el és e két m végül magát a kes szervezetek fe get a mindennapo Az első merény belügyi alminiszte diák, majd Socor Dimineața főszere kor merénylője u diák volt, aki a bo vette a maga része unokaöccse tette. máramarosi zsidó len elkövetett meré vgre magát radik kormány.

Dumitrescu öt h lati fogságban és általános érdeklődé pal ezeltől kezdte tárgyalását. A per vonultak mindazok rescu tettét a szé ján keresztül mar tekintették. De fel gánvád képviselété intellektuelek, aki nem hősített, ha rot láttak.

Szombaton zajlot só napja, amikor i került még sor. Cristina 15 éves Dumitrescu udvar letet elkövette. A ték ki az esküt, me tizenhatodik évét. mitrescu beszelt valami nagy dolg kérte, hogy azután lette. Nem tudott adni, hogy Dumitr revolvert.

Ezután a védelem ceum három tanár szerint Dumitrescu gaviselétü diák vo

Vasilu Cluj véd ványt terjeszt a tö ügyvéd szerint a az a része, mely Dumitrescu honna nem teljes. Minda fény arra, hogy rénylő a revolvert. ni, mert lehetséges Dumitrescu csak v nak az egy ember tett meg, aki fegy kezébe.

A magánvád és ügyész tiltakoztak ellen, aki ezzel a lasztását akarja el is vetette a védő perbeszédet megta

Az

Az első beszédet dotta, aki előbb ism folyását, majd han lott cselekedet néh záció izgatásából s szervezetek a nacio

Socor merénylője birái előtt

A bukaresti törvényszék három évi börtönre ítélte Dumitrescu Constantint, Socor főszerkesztő merénylőjét

Socor 1911-ben leleplezte Cuzát, akiről bebizonyította, hogy plagizált, azóta gyűlölik az antiszemiták Socort. „Nem látok különbséget kommunista és szélső jobboldali merényletek között” — mondotta az ügyész

„Olyan büntetéssel sujtsák Dumitrescut, mint amelyre Goldenberget, Vajda merénylőjét ítéltek” — hangsúlyozta a magánvadásztörvény képviselője

Bucuresti-Bukarest, május 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A legutóbbi két év alatt talán még jobban kilobbant az antisemitizmus fátyla Romániában, mint valaha. E két év alatt alakult meg a vassárga és a Mihail arkangyal liga, a nemzeti parasztpárti kormányt teszi emlékeztetőre a zsidóság előtt Borsá felgyújtása és pogrom jellegű öltözött antiszemita excessusok, amelyekhez a vassárgának mindig volt valami köze. Odáig kellett, hogy tobzódjanak a mozgalmi sikereken felbuzdult turbulens elemek, hogy rövid egymásutánban két merényletet kövessenek el és e két merénylet után szánta rá végül magát a kormány, hogy a szélsőséges szervezetek feloszlásával vessen véget a mindennapos zavarásoknak.

Az első merényletet Anghelulescu volt belügyi alminiszter ellen követte el Beza diák, majd Socor Emil, az Adeverul és Dimineata főszerkesztője került sorra. Socor merénylője ugyanaz a Dumitrescu diák volt, aki a borsai rémnapokban is kivette a maga részét és mint a borsai pap unokaöccse tette emlékeztetése nevét a máramarosi zsidóság előtt. A Socor ellen elkövetett merénylet után határozta el végre magát radikális rendszabályokra a kormány.

Dumitrescu hőstette

Dumitrescu öt hónapja ül már vizsgálati fogságban és a fővárosi közvélemény általános érdeklődése mellett néhány nappal ezelőtt kezdtek meg a merénylet fő tárgyalását. A per tárgyalása során felvonultak mindazok a tanúk, akik Dumitrescu tettét a szélső sovinizmus prizmián keresztül martírurnak és hőstettnek tekintették. De felvonultak és pedig a magánvadásztörvényben, azok a progresszív intellektuálisok, akik Dumitrescu tettében nem hőstettet, hanem bűnös elvakultságot láttak.

A tizenöt éves tanu

Szombaton zajlott le a fő tárgyalás utolsó napja, amikor is egy-két kihallgatásra került még sor. Kihallgatták Croitoru Cristina 15 éves jasi diáklányt, akinek Dumitrescu udvarolt, mielőtt a merényletet elkövette. A fiatal lánytól nem vetették ki az esküt, mert még nem töltötte be tizenhatodik évét. Elmondotta, hogy Dumitrescu beszélt előtte arról, miszerint valami nagy dolgot készül elkövetni és kérte, hogy azután is maradjon meg mellette. Nem tudott arra a kérdésre választ adni, hogy Dumitrescu honnan szerezte a revolvert.

Ezután a védelem kérésére a galaci li-

ceum három tanárát hallgatták ki, akik szerint Dumitrescu szorgalmas és jómagyarvadásztörvény diák volt.

Egy furcsa indítvány

Vasiliu Cluj védőügyvéd különös indítványt terjeszt a törvényszék elé. A védőügyvéd szerint a bizonyítási eljárásnak az a része, mely arra vonatkozik, hogy Dumitrescu honnan szerezte revolverét, nem teljes. Mindaddig, amíg nem derül fény arra, hogy honnan szerezte a merénylő a revolvert, nem lehet ítéletet hozni, mert lehetséges, hogy a merényletnek Dumitrescu csak végrehajtója volt és annak az egy embernek az agyában született meg, aki fegyvert adott Dumitrescu kezébe.

A magánvadásztörvény és Benedict Stoienescu ügyész tiltakoztak a védőügyvéd szavai ellen, aki ezzel a pernek fölösleges elhatalasítását akarja elérni. A törvényszék el is vetette a védő kérését és elrendelte a perbeszéd megőrzését.

Az agitáció és az ifjúság

Az első beszédet M. Graur ügyvéd mondotta, aki előbb ismertette a merénylet lefolyását, majd hangsúlyozta, hogy a vádlott cselekedet néhány terrorista organizáció igazgatásából született meg. Ezek a szervezetek a nacionalizmus ürügye alatt

igazgatják a lelkeket. Ez az obszkur mozgalmat behatolt az ifjúság lelkébe és sajnos, az ifjúság is részt vesz abban az agitációban, mely degradálja és külföld előtt megszégyeníti az országot. Megemlékezik Manciu jasi prefektus meggyilkolásáról, majd ismertette az Adeverul és Dimineata szerepét a román közéletben. Ezeknek a lapoknak az élén áll Socor Emil, aki őszinte, meggyőződéses és alhatatos ember és tehetségét érdekel nélkül bocsátotta a közélet szolgálatába.

A plagizáló Cuza

Emil Socor — mondotta Graur — 1911-ben leleplezte Cuza professzort és bebizonyította, hogy ez főmunkáját plagizálta. Socort rágalmazás címén bíróság elé állították, de az esküdtszék felmentette. Természetes tehát, hogy azóta az obszkur erők szövetkeztek ezen energikus harcos ellen és el akarták tenni láb alól. Socor nem kommunista, mint ahogy azt Dumitrescu vallja: sőt ragyogó cikkeket írt a kommunizmus ellen. Azt is állítja a vádlott, hogy Socor cikkeiben az összes román intézményeket támadta. És hogy van az mégis, hogy a merénylet után a

közélet összes vezetői, politikusok, pártvezérek, intellektuálisok, írók a legnagyobb felháborodás hangján nyilatkoztak a merénylőről és a főszerkesztőt részvét távirataikkal árasztották el.

Goldenberg és Dumitrescu

Ezután Graur ismertette az Adeverul történetét. Majd rámutatott arra, hogy nem is olyan régen az ilfovi törvényszék tiz évre ítélte el Goldenberget, Vajda miniszter merénylőjét. Nem tudja fel-fogni, hogy kétféle mérték létezik, az egyik a szélső baloldal, a másik a szélső jobboldal számára. Az igazságszolgáltatás mérlegének nem szabad elbillennie és ezért éppolyan súlyos ítéletet kér Dumitrescu ellen, mint ahogyan Goldenberget elítélték.

„Ez a vádlott közönséges bűnöző, nem apostol” — mondotta az ügyész

Ezután Lascar Antoniu, majd Constantin Stoianovici egyetemi tanár mondták el beszédeiket, majd Benedict Stoianescu tartott érdekes vádbeszédet.

— Ezzel a vádlottal úgy kell bánni,

Pöstyén

a reumasok világtüdője,

ahol a beteg magában az eredeti forrásban fürdik. A természetes iszapmedencékkel egybeépültek: THERMIA PALACE luxusszálló, CYRILL gyógyház (a közönségtől különösen) és PRO PATRIA népszanatórium. Jutányos elhelyezkedés, átalánykúra, mindennemű sport és szórakozás. Felvilágosítás: APOSTOL gyógyszerár, Lukács Ferenc gyógyszerár, Cluj. Vezérképviselő Románia részére Singer László gyógyszerész, Timisoara II. Str. Saguna 8. szám.

mint a legközségebb bűnözővel — mondotta az ügyész. A legborzalmasabb felfogás az, ha apostolnak nézünk valakit, különösen akkor, ha ezek az apostolok félműveltek és felkészületlenek. Nagy veszélyt rejtenek ezek a társadalom számára. Nem ismerem határt: a kommunista, aki bombát hajt és öl, vagy a nacionalista között, aki a nemzeti eszmét felismerhetetlenségig elcsufítja és aztán öl ennek az eszmének a nevében.

Három évi börtön

Az ügyész súlyos büntetést kér a vádlottól.

A védelem részéről Zarma, Radulescu és Valisiu Cluj ügyvédek szóltak fel, majd a bíróság ítélethozatalra vonult vissza. Háromnegyed órai tanácskozás után hirdette ki a törvényszék az ítéletet, melynek értelmében Constantin Dumitrescut három évi börtönbüntetésre ítélik, melyből öt hónapot a vizsgálati fogságban kitöltöttnek veszi. A vádlott enyhítésért, a magánvadásztörvény és az ügyész súlyosítás címén felfolyamodással éltek.

Két lej ötven banira szállítják le a gyufa árát

Két és egy lejes áron is fognak forgalomba hozni gyufát

Bucuresti-Bukarest, 1931. május 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Argetianu pénzügyminiszter intervenciójára az állami monopol pénztár rendkívül nagy jelentőségű határozatot hozott. Annak ellenére, hogy az államnak a Krügel-csoporttal kötött szerződése a gyufa árát dobozonként három lejben

szabja meg, a monopol pénztár elhatározta a gyufadobozok árának 2 lej 50 banira való leszállítását. Ugyanakkor elhatározták, hogy két lejes és egy lejes áron is fognak forgalomba hozni gyufát, amely dobozokban aránylagosan kevesebb gyufa lesz.

Az állami monopol pénztárak ezt a

határozatát nyilván az a körülmény váltotta ki, hogy az emberek egyre kevesebb gyufát vásároltak és egyre nagyobb tért hódított a „fekete” öngyújtó. A gyufa árának leszállításából csak profitálni fog a gyufagyár, az állam és a fogyasztó is, úgy, hogy ez az intézkedés éppen a legjobb időben érkezett.

A Skoda-gyár ontja a fegyvereket

Csehszlovákiának ma több hadianyagra van szüksége, mint a háborus monarchiának

Berlin, május 25. Az itt megjelenő Tag hosszú cikket közöl „Cseh fegyverkezési örület” címen. A nyilvánosság — írja a lap — általában azonos fogalomnak tekintette a cseh fegyveripart a Skoda-művekkel, mely a világháború végén teljesen fedezte az osztrák-magyar monarchia hadianyagszükségletét, a mostani Csehszlovákiát már nem képes kielégíteni. Vagyis más szavakkal: Csehszlovákiának ma, békében nagyobb hadianyagkiszletre van szüksége, mint az osztrák-magyar monarchiának volt a világháborúban. Különösen

a brünni fegyvergyárnak jut fontosabb szerep, a brünni fegyvergyár a cseh fegyverkezési örület forrón szeretett gyermeke. A lap ezután pontos számadatokat sorol fel a brünni fegyvergyár elmúlt öt évi szállításairól. Eszerint a brünni fegyvergyár az utolsó tíz évben a csehszlovák hadseregnek 600.000 fegyvert, 10.000 gépfegyvert, 200 aknavetőt, Jugoszláviának 670.000 fegyvert, 120.000 gépfegyvert, Romániának 50 ezer fegyvert, Lengyelországnak 120 tonna gépfegyvert és hozzávaló löszert, Kinának 100.000 fegyvert

szállított. Ezenkívül a brünni fegyvergyár még nagyon sok más hadianyagot is szállított más államoknak.

A gyár ügynökei egyébként most különösen egy újfajta gépfegyver elhelyezésén fáradoznak, a gépfegyver iránt Románia és Jugoszlávia máris élesen érdeklődnek. Befejezésül azt írja a lap: „Benes ur egykor komolyan elnöke akart lenni a leszerelési értekezletnek! Micsoda üzletet köthettek volna a csehek ebben az esetben a kulisszák mögött! Ámbár így sem rövidülnek meg...”

Ujabb súlyos zavargások a bécsi műegyetemen

A rektor szerint sor kerülhet az egyetem bezárására

Bécs, május 25. Szombat délután a bécsi műegyetemen súlyos összeütközések kerülnak a sor nemzeti szocialista és szocialista diákok között. A nemzeti szocialista diákok összetörték a szocialista diákok kioszkjának összes ablakait és oly súlyos zavargásokra került sor, hogy egy diákot letartóztattak.

A rendőrség által kiadott jelentés szerint az incidensre ballagás közben került sor, amelyet a pünkösdi ünnepekre való tekintettel már ma tartottak meg. Az ablakbetörés után a két ellen-

séges diákcsoport összeütközött, a gyorsan felvonuló rendőrség azonban láncot húzott a két tábor közé és megakadályozta a vérontást.

Azt a horogkeresztűs diákot, aki az ablakot betörte, letartóztatták, nevét nem közli a rendőrség. A rektorátus szerint csupán lényegtelen kilengésre került sor.

Bécs, május 25. A zsidó főiskolai választmány küldöttsége meglátogatta a rektort és tiltakozását jelentette be a történet miatt. Utaltak arra, hogy a

rektor nyilatkozata szerint az egyetemről távolálló elemek okozták a zavargásokat. Ezzel szemben tény az, hogy a zavargók közül többektől maga a pedellus, sőt maga a rektor vette el az igazolványokat, tehát a horogkeresztűs diákok között keresendők a főbűnösök.

A rektor elismerte, hogy ez az állítás megfélemlíti a tényeknek és megígérte, hogy megindítja a fegyelmi vizsgálatot. Abban az esetben, ha a zavargások megismétlődnek, a rektor szerint sor kerül az egyetem bezárására.

1931. május 26.

korpázás
szer az
PETROL
tő minden gyógyszer-
és droguerianban

a magyar
állan korfese

U. E. R. hangos, bár
ptömegei előtt ismeret-
ideig a regátban szötte
az öntudatos zsidóság
ete ellen. E sokkal
l, mint sikerrel véghez-
az erdélyi és bánági
ntettek közéről. Filder-
és Bánátnban tábora
az idők végtelenségéig
Az erdélyi és bánági
Fildermann doktor min-
nt egy túlélt ideológia
szélmalmokkal harcol,
ambicióit összetévesz-
edekeivel.

n sok ügyet vetettünk
közö akcióira, melyekkel
adatumenségét próbálta
kormány listáinak leg-
gy „tábora” legfeljebb
hívéből áll, akiket ha-
zzel kapcsolatos ideoló-

érthető tartózkodásun-
mindeideig hasonló
álta. Sohasem juttott
lybe, vagy a Bánátnba
itt az U. E. R. román
gy még pontosabban: a
ez asszimilálódo polití-
da, hogy ugysis refü-
b, sőt egyenesen szem-
egy, hogy Fildermann
armánytól kapott paktu-
a alatt — most Temes-
olyan ügybe szölt bele
e nincs.

nyilatkozatot adott az
ar lap munkatársának
oztatta, hogy a magyar
követ el, ha a zsidó
magyar pártra adja szá-
ldermann ur mondott
azájában még nem rége-
got a román asszimilá-
nába akarta törni a
ában néha még a fal-
on is tultett annyira
denunciálta is a ma-

zemtelenség? Mi ez, h
Don Quijottenak keser
aki — miután a román
is faképnél hagyta,
t hányt buzó szolgál-
magyar zsidóságot akar
„öntudatra”.

torj tájékozó dühében
ában azt hirdeti, hogy
n akármilyen listán
ára nem. Ennek az el-
ak a kifejezője Filder-
atkozata, amelyben
a magyar listára kü-
szavazni.

— az U. E. R. főnöke-
kortes, — valóban fé-
zinte ugy érezzük, ho-
szimuláció hősének An-
n magyar nemzeti vi-
propagandát csinálni
n. Így hatásosabb
komikusabb és f-

minőségű
konyhaf
apható a
R-fatelepe
lej ha: szállít
fón: 1300

Dr. Fischer Tivadar pártelnök programbeszéde Kolozsváron

Az Országos Zsidó Párt második választási vasárnapja

Kolozsváron, Nagyváradon, Szilágy megyében és Alsó-
fehér megyében tartott impozáns nagygyűléseket
a Zsidó Párt

Máramarosban és Szatmár megyében a jelöltek részvételével folyik az egész megyére kiterjedő propaganda

Cluj-Kolozsvár, május 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt hatalmas zsidó tömeg vonult fel a Zsidó Párt kolozsmegyei tagozatának nagy gyűlésére.

Az Építőmunkás-Otthon nagy befogadó képességű termében a zsidóság olyan nagy tömegben vonult fel, melyhez hasonló évek óta nem gyűlt össze Erdély fővárosában. A zsidóság minden rétegéből, a nagykereskedőtől kezdve a jesivabocherig tömegesen jelentek meg a Zsidó Párt választói, hogy felvonulásukkal is ragaszkodásukat fejezzék ki a Zsidó Párttal szemben. A tömeg csak nehezen szorított magának helyet a teremben és spontán feltörő, ünneplő lelkesedéssel üdvözölte a párt szónokait.

Dr. Weisz Jenő, a kolozsvári helyi tagozat ügyvezető elnöke nyitotta meg a gyűlést. Beszédében azok fölött mondott ítéletet, akik egyéni érdekek számára akarják megszerezni a zsidó voksokat. A zsidó egységet nem bonthatják meg ezek az egyéni törekvések és az erdélyi zsidóság egyeteme meg fogja találni a módját annak, hogy kivesse magából azokat az elemeket, melyek önző és egyéni törekvésekkel próbálják elvonni a zsidó szavazókat az egység Zsidó Párttól.

A tetszéssel fogadott beszéd után dr. Erdélyi Dávid, a bánffihunyadi párt csoport elnöke üdvözölte talpraesett beszédében a nagygyűlést és a pártvezetőséget. A vidéki zsidóság — ugymond — öntudatosan vonul fel a választásokon a Zsidó Párt mögé és tudni fogja kötelességét vezetőivel szemben.

Sebestyén József dr. beszéde

Nagy érdeklődés közepette dr. Sebestyén József, a Zsidó Párt kolozsmegyei listavezetője emelkedett ezután szólásra. Dr. Sebestyént percekig tartó tüsszel fogadta a nagygyűlés lelkes közönsége. Dr. Sebestyén meleg szavakkal üdvözölte az egybegyűlt hatalmas tömeget, mely garanciát nyújt számára arra, hogy a zsidóság töretlen egységben áll a párt mögött.

— Csak a zsidóság egysége hozhatja meg egy öntudatos zsidó kisebbségi politika gyümölcseit — mondotta dr. Sebestyén József. Ez a népi egység küldheti csak az erdélyi zsidó nemzet hivott képviselőit a parlamentbe, hogy ott sikrasszalljon a zsidóság gazdasági, politikai és kulturális érdekeiért. Ez az a zsidó egység, mely minden áldozatot megérdemel. Mindenkinél áldozatot kell hoznia, aki a zsidóság népi egységének szükségességétől van áthatva. Áldozatot hoznak azok is, akik belevetik magukat a Zsidó Párt politikai küzdelmeibe. Én magam is, minden remény nélkül arra, hogy bekerülhetek a parlamentbe, a Zsidó Párt kolozsmegyei listájának élén vagyok és belevettem magam a pártpolitika nehéz és felelősségteljes küzdelmeibe.

— A zsidó polgárságnak csak egy kötelessége van a Zsidó Párttal szemben: nagy áldozatot nem követelünk. De minden zsidó választó váltsa ki választói igazolványát és járuljon az urnák elé

**Pausváson fénymásoló
Pauspapir legjobb, legolcsóbb
Lepage-nál, Cluj**

Kérjen díjmentes mintaküldeményt, árajánlatot!

junius elsején, hogy a Zs. P. egységet szimbolizáló jelére üsse rá a pecsétet.

A tapsviharral honorált beszéd után Nussbaum Mihály szólalt fel. A zsidó szívre utalt beszédjében, melynek meg kell fordulnia, mikor a zsidó nép érdekeiért kell harcba szólítani minden épkezláb zsidót. Nincsen zsidó ember, aki ne érezné megdobogni szívét, amikor a zsidó nép szenvedéseire kell gyógyító irt keresni. Most kell megnyilvánulnia ennek a zsidó szívnek a maga teljességében, amikor a választásokon a zsidóság politikai önállóságával fogja bizonyítani egységét.

A zsidó iparosok és kereskedők érdekei

A tetszésnyilvánítások elülte után Somogyi Miksa tartott hatásos beszédet. A zsidó iparosság és a kereskedelem érdekeiről beszélt, melyeket az elmúlt kormányzatok tendenciózus elnyomó politikája semmibe nem vett. A zsidóság hatalmas százalékát képezik a kereskedők és iparosok és a Zs. P. elsősorban azt tűzte ki céljául, hogy a kis zsidó egzisztenciák érdekeit megvédje.

Somogyi Miksa beszéde alatt érdekes jelenet játszódott le. Megjelent a nagygyűlésen a Sfatul Negustores fűszerszakosztálya, beleszámitva annak román és magyar nemzetiségű tagjait

Fischer Tivadar dr. a pódiumon

Percekig tartó taps és ünnepletés közepette ezután dr. Fischer Tivadar, az Országos Zsidó Párt elnöke emelkedett a pódiumon, előbb szólni sem tudott a spontán megnyilvánuló tapsviharral.

— Az egész országban — mondotta dr. Fischer Tivadar — nagy lelkesedéssel fogadta a zsidóság az önálló Zsidó Párt zászlóbontását. Bejártam az egész országot és különösen beszarábiai fajtásvéreink részéről találkoztam a nagy zsidó szolidaritás felemelő lelkesedésével. Hozom az erdélyi zsidóság számára beszarábiai testvéreink üdvözlését. Ott is, itt is a zsidó együttérzés hozta létre a Zsidó Pártot. Mint adott jelre, bukkant fel a zsidóság lelkéből ez az érzés, mely olyan impozánsan jutott kifejezésre, hogy már az első zászlóbontáskor meg voltak adva a Zsidó Párt keretei. Nem is kellene a nagy tömeglelkességgel szemben megindokolni a Zsidó Párt életre hívásának szükségességét. De a Zsidó Párt létrejöttében logikai momentumnak is része van és az értelem szavaival igyekszem most feltárni, hogy a Zsidó Párt logikus és szükségszerű momentumoknak köszönheti megszületését.

— Elsősorban az állampolgársági kérdés az, amely specifikusan zsidó sérelem és amelynek megoldásán hiába is fáradozna más párt, mint az Országos Zsidó Párt. A Zsidó Parlamenti Klub két éven keresztül küzdött az állampolgársági kérdés megoldásáért, mert népünk egész tömegét, a zsidóság tizezreit tette hontalanná ez a törvény. Már sikerült elérnünk annyit, hogy a legutóbbi trónbeszédben az állampolgársági törvényt beigerte a kormány. Hol van még egy párt, mely éppen az állampolgársági törvényt indítana parlamenti kampányt, amikor ez a sérelem csak a zsidóságot éri?

— A Zsidó Pártnak nagy szerepe lesz a zsidóság védelmében — folytatta beszédét a pártelnök —. Az országban pártok alakulnak kifejezetten antiszemita programmal. Melyik párt küzdhetne ezeknek az alakulatoknak zsidóellenes propagandája és akciói ellen? Szabad vallásgyakorlatot és államségélyt követelünk. Melyik más párt tudná elérni a zsidó vallásgyakorlat szabadságát? Az államségély

is. A szakosztály nevében Körösi Ákos kereskedő tartott meglepő beszédet.

— A mi testületünk, a Sfatul Negustoresc — mondotta Körösi Ákos — nem politikai testület és éppen ezért a Zsidó Párt nagygyűlésén való megjelenésünk nem politikai demonstráció. De látjuk azt, hogy az Ipar és Kereskedelmi Kamara érdemekben gazdag alelnöke, dr. Sebestyén József, a Sfatul Negustoresc kitűnő vezetője, Somogyi Miksa megérdemelt szerephez jutottak a Zsidó Párt vezetőségében, amikor a Sfatul Negustoresc fűszerszakosztályának nevében itt megjelentünk, tettük azt azért, hogy a kereskedelmi élet két vezetőjét üdvözöljük.

Körösi Ákos szavait lelkes taps és éljenkiáltások követték.

Dr. Fenichel József, a Zsidó Jogvédő Iroda vezetője lépett ezután a pódiumra. Rámutatott elsősorban arra, hogy a választók jegyzékéből egész sereg zsidó választó maradt ki. Minden szavazatnak sorsdöntő jelentősége van a Zsidó Párt választási sikerére. Éppen ezért kötelessége minden zsidó szavazónak, hogy szavazólapját kiváltsa és szavazati jogának gyakorlásával járuljon hozzá a zsidóság egységének nagy épületéhez. Ez a ház még csak most van épülőfélben, de ha a zsidóság egysége megnyilvánul, akkor tető alá is kerül és zsidó szívvel örendezhetünk a zsidó lélek házában, a Chanukat Habajitjának.

kérdésénél a kisebbségi pártok között is valóságos harcok folynak, hogy melyik felekezet kapjon többet. Hogy képviselheti akkor a magyar párt a zsidó vallás érdekeit? Zsidó tanítóképzőt akarunk.

— Követelheti-e ezt a programot más

A nagykárolyi zsidó népgyűlés

Nagykároly város és környékének zsidósága május hó 24-én tartotta meg nagy érdeklődés mellett népgyűlését, amelyen a központ részéről dr. Klein Miksa ügyvezető alelnök jelent meg.

Fried Lajos városi tanácsos, a Chevra Machzico Thora elnöke és a helyi tagozat elnöke nyitotta meg lelkes szavakkal és üdvözölte a zsidóságot, valamint a központi kiküldöttet abból az alkalomból, hogy az erdélyi zsidóság elérkezett ahhoz az időponthoz, hogy sorsát önállóan akarja irányítani.

Grosz József volt hitközségi elnök emelkedett szólásra és a Talmudból és Midrasból vett költői szépségű citátumokkal igazolta, hogy minden zsidónak kötelessége résztvenni a zsidóság népi megmozdulásában még akkor is, ha ez a megmozdulás nem hozná meg nyomban a reményesek teljesülését. Külön elismeréssel adózik a tartományi központ vezetőségének, mely rövid pár hét alatt a szervezés csodás munkájával az erdélyi zsidóság elismerését vívta ki.

Utána dr. Klein Miksa ügyvezető alelnök tartotta meg közel egy óráos beszámolóját, amelyben kiterjeszkedett mindazon kérdések ismertetésére, amelyek ma a zsidó közönséget érdeklik. A nagy figyelemmel hallgatott politikai beszámolót a megjelentek tetszéssel fogadták és biztosították a központi kiküldöttet ragaszkodásukról.

Utána Tisbi Illés, a Mult és Jövő ismert munkatársa tartott seregszemlét a romániai zsidóság eddigi politikai kartellje felől és kimutatta, hogy épp ideje volt a zsidóság önértékelésére. „Im én ámi lo mili?” kérdi, ha nem vesszük kezünkbe sorsunk intézését,

Ez a Zsidó Párt jele

**Erre a jelre szavaz
minden öntudatos
zsidó választó!**

politikai alakulat, mint az Országos Zsidó Párt? Mindezekből megállapítható, hogy a Zsidó Párt megalakulása logikai szükség volt. Nem a hatalomért, nem a kormány ellen szervezedünk. A kormányval szemben semleges magatartást tanúsítunk. Az alkotmányosság keretein belül népi jogainkért küzdünk és nem állunk szembe senkivel. A Zsidó Párt a zsidóság érdekeiért száll sikkra és kell, hogy sikkra szálljon. A zsidóság nagy tömegét a kereskedők és iparosok képezik és ezért a Zsidó Párt az ország kereskedelméért és iparáért fog küzdeni, melyben bennfoglaltatnak a zsidó gazdasági érdekek. Az a nap, amikor a zsidóság tanujelét fogja adni politikai érettségének, június elseje, egy új történelmi korszak kezdetét jelenti a romániai zsidóság életében. Kolozsvár zsidósága, mindig példaként szolgált Erdély népe előtt szolidaritásban és zsidó együttérzésben. Meg vagyok győződve róla, hogy a kolozsvári zsidóság most is egységesen fog felvonulni a Zsidó Párt mögött és szavazataival segít diadalra vinni a zsidóság nagy ügyét.

Az ifjúsági tagozat nevében

Óriási lelkesedés, percekig tartó taps és tomboló tetszésnyilvánítások követték a pártelnök első erdélyi programbeszédét. Utána Hermann Dezső, az ifjúsági tagozat nevében mondott nagyhathású beszédet, majd dr. Spitzer József a zsidó választópolgárok nevében biztosította a pártvezetőséget a zsidóság hűségéről. A gyűlést ezután dr. Weisz Jenő zárta be, hangsúlyozva, hogy a lelkes fogadtatás és öröm, amellyel a kolozsvári Zsidó Párt vezetőit fogadta, azt a meggyőződést érlelte ki a pártvezetőségben, hogy Kolozsvár zsidósága mint egy ember fogja szavazatait a Zsidó Pártnak adni.

Kedves szónoka volt a gyűlésnek az agy Rosenberg bácsiak bibliai citátumokkal telített beszéde, melyben már a gyűlés bezárása után Isten áldását kérte a Zsidó Párt vezetőire.

hogy várunk segítséget mások részéről. Ez a meglátás, ez az öntudatra ébredés, teremtette meg a Zsidó Pártot. A sérelmek súlyát a magunk bőrén kellett éreznünk és ezért össze kell fogjunk, nehogy a mérésnél könnyűnek találtsunk. Az egység erejét hirdette és kifejezést adott annak a meggyőződésnek, hogy ez a történelmi megmozdulás új fejezetet fog jelenteni a romániai zsidóság életében.

A lelkes hangulatban végetért gyűlés után dr. Klein Miksa udvariasság látogatást tett a károlyi főrabbiná, Joel Teitelbaumnál a helyi tagozat vezetőségével.

Tényképp kell megállapítsuk, hogy a nagykárolyi zsidóság minden árnyalatát vett részt a gyűlésen, mert a régi orthodox vezetősége is részt vett Mózes Samu főgondnok, Lefkovits Ármin, Spiegel Mór is biztosították a központi kiküldöttet, hogy a károlyi zsidóság teljesíteni fogja kötelességét az összes zsidósággal szemben.

Külön említjük meg, hogy a dr. Fehér Ferenc és Fried Lajos városi tanácsosok által vezetett Zsidó Párt a helyi zsidóság érdekeit eddig is eredményesen képviselte és olyan megindáthatatlan egységet alkot, hogy mintájául szolgálhat a többi erdélyi városok zsidóságának.

Bázna fürdőn

az ujonnan épült Hotel Merkur konyhája, étterme, rituális vendéglőnek bérbeadó. Ajánlatokat Krausz főrabbi Diciosánmartin címre kéret Bázna község.

A zsidó

Tárgu-Mures-Megyei tagozata helyen, a Zsidó Párt gyűlésén Marosvásárhelyben megjelentük a megyei zsidó párttagozatát. A hatalmas tömeg előtt Béla, a megyei zsidó pártvezető, meg a nagygyűlést, akik vallásuk különbség nélkül Országos Zsidó Párttal együttműködnek. Majd Mórincnak, az Országos Párt ponti kiküldöttjének mondotta:

— 1931 május nap a romániai zsidóság napon mondották országgrész zsidó Zsidó Párt megalakulásának néhány hét alatt tulnyomó többség Párt kibontakozásának minden részvételével gyűléseken magáévá a párt forgácsoltás, am tette az öntudatos tást, most, hogy a erővel bontakozó pártalapítások tör

Nincsen többé neológ, cionista zsidó. Egyek vannak az elhatárolt zsidóknak kell kezesorsun

Dolgozó, lojalis zsidó. Ennek az országgrészben akarunk együttműködni a zsidó sorsközösségben és a zsidó. A speciális zsidó lamentbe küldendő zsidó. A legjobban érdekel a romániai zsidóság. Vallási és gazdasági. Akik tegnap még zsidó, ma már valószínűleg zsidó. Magukban, hogy hű. Bizonyossága a helyi zsidóságának tartozó része is. Párthoz. Majd így társi küzdelem, am megmost az ország lesz jövőnkre. Nekünk, ha könnyű jessite mindenki a zsidó kötelességét, ejtendő választások le szavazatát. Tart és tartozunk a jobb sorsot kell legyen nekünk jutott

Az ortodox zsidó. A nagy tetszéssel Gábel Sándor, az erdélyi legmarkansabb vezető, aki a zsidó hitről, a zsidó kisebbségről, a vallásról, a lelkiismeret szabadságáról és ékes beszédet mondott, hogy bár vallási kérdés, a jövőben is szolidaritást helyét biztosítani, külső csatlakozók a

A ra
is megtanul

Az **A**

Cluj, S
B

A zsidó szolidaritás imponáló megnyilatkozása Vásárhelyen

Tárgu-Mures-Marosvásárhely, május 25. Az Országos Zsidó Párt marostordamegyei tagozata május 24-én Marosvásárhelyen, a Zsidó Kulturházban tartott nagygyűlésén Marosvásárhely zsidósága teljes számban megjelent és képviseltették magukat a megyéhez tartozó járási és községi párttagozatok is.

A hatalmas termet színültig megtöltött közönség előtt 11 órakor dr. Czitrom Béla, a megyei tagozat elnöke nyitotta meg a nagygyűlést. Üdvözölte a megjelenteket, akik vallásárnyalati és világnézeti különbség nélkül tesznek tanúságot az Országos Zsidó Párthoz való csatlakozásuk mellett. Majd átadta a szót Rados Mórinak, az Országos Zsidó Párt központi kiküldöttjének, aki a következőket mondotta:

Rados Mór beszéde

— 1931 május 4 történelmi jelentőségű nap a romániai zsidóság életében. Ezen a napon mondották ki Bukarestben a négy országrész zsidó delegáltjai az Országos Zsidó Párt megalakulását. Az azóta eltelt néhány hét alatt az ország zsidóságának túlnyomó többsége sorakozott a Zsidó Párt kibontakozott zászlója alá és az ország minden részében lefolytatott választási gyűléseken óriási lelkesedéssel tette magáévá a párt programját. Az a szétforgácsolt, amely eddig lehetetlenné tette az öntudatos zsidó politikai aktivitást, most, hogy a párt megalakult, olyan erővel bontakozott ki, amelyre példa a pártalapítások történetében alig van.

Nincsen többé különbség orthodox és neológ, cionista és nemcionista között. Egyek vagyunk valamennyien abban az elhatározásban, hogy magunknak kell kezünkbe vennünk saját sorsunk intézését.

Dolgozó, lojalis állampolgárai vagyunk ennek az országnak és testvérei egyetértésben akarunk együttműködni a velünk sorsközösségben élő kisebbségi nemzetekkel. A speciális zsidó problémákat a parlamentbe küldendő zsidó képviselők ismerik a legjobban és csak tőlük várhatjuk a romániai zsidóság politikai, kulturális, vallási és gazdasági érdekeinek védelmét. Akik tegnap még habozók, kétkedők voltak, ma már valamennyien eldöntötték magukban, hogy helyük a Zsidó Pártban van. Bizonyossága ennek, hogy Marosvásárhely zsidóságának tegnap még máshova tartozó része is csatlakozott a Zsidó Párthoz. Majd így folytatta: Az a választási küzdelem, amelybe önálló listával megy most az ország zsidósága, sorsdöntő lesz jövőnkre. Megmérettünk és jaj nekünk, ha könnyűnek találhatunk. Teljesítsse mindenki a zsidósággal szemben érzett kötelességét és a június 1-én megrendendő választásokon a zsidó jelre adja le szavazatát. Tartozunk ezzel magunknak és tartozunk a gyermekeinknek, akiknek jobb sorsot kell biztosítanunk, mint amilyen nekünk jutott osztályrészül.

Az orthodoxok a Zsidó Pártért

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Căbel Sándor, az erdélyi orthodoxia egyik legmarkánsabb vezére emelkedett szólásra, aki a zsidó hitközségek autonómiájáról, a zsidó kisegyszintenciákat ért sérelmekről, a vallás szabad gyakorlatáról és a lelkiismeret szabadságáról mondott meggyőző és ékes beszédet. Kihangsúlyozta, hogy bár vallási kérdésekben az orthodoxia a jövőben is szeparasztikusan kívánja helyét biztosítani, minden fenntartás nélkül csatlakozik a Zsidó Párthoz, mert

csak ettől a párttól várhatja a zsidó érdekek védelmét.

Dr. Czitrom Lázár élénk tetszésnyilvánítások mellett fejté ki, hogy a Zsidó Párt nem akar éket verni a zsidóság és a magyarság közé, nem árulja a magyar ügynek, amint azt bizonyos oldalról mesterségesen állítják be. A zsidóság nem tagadja meg kulturáját, de egzisztenciális érdeke, hogy egységbe tömörüljön, mint a többi kisebbségek, maga intézze saját sorsát.

Dr. Löwenstein Lajos, az Országos Zsidó Párt marostordamegyei listavezetője szünni nem akaró taps közben emelkedik szólásra és hívta fel a megye minden öntudatos zsidó választópolgárát, hogy a június 1-én megtartandó országos választásokon a zsidó jelre adja le szavazatát. Nincs többé helye kísérletezésnek, próbálkozásoknak, nem várhatunk senkitől segítséget, a magunk erejére támaszkodva, szoros egységbe tömörülve kell kiharcolni azokat a jogokat, amelyek ennek az országnak minden polgárát megilletik.

A válófélben levő mostohaapa, vagy az édesanya?

Tihanyi Dezső és dr. Erdélyi Emil lelkesítő szavai után Vajda Jenő mérnök nagy tetszésnyilvánítás mellett azoknak a nevében szólalt fel, akik hosszas megfontolás után jutottak el arra az elhatározásra, hogy szakítaniok kell a múlttal és az Országos Zsidó Párt mellett kell hűséget tenniük.

Válaszbanom kellett — mondja, — hogy a válófélben levő mostohaapám mellett maradjak-e, vagy meggyőztr, szegény, gyámolításra szoruló, beteg édesanyámhoz, csatlakozzam-e?

Természetes, hogy a sokat üldözött, anyni megpróbáltatáson keresztülment, egzisztenciájában megtámadott zsidósághoz csatlakozom és csatlakoznak azok, akik kételyeiket legyőzve, lelkiismeretükre hallgatva idejöttek és győzelemre segítik a zsidók szent ügyét.

Dr. Engelberg Dezső a nagygyűlésen megjelentek nevében köszöni meg a ma-

Mittelmann Jakob a biharmegyei tagozat elnöke

Oradea-Nagyvárad, május 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Zsidó Párt biharmegyei tagozata 23-án este gyűlést tartott, amelyen ideiglenes jelleggel megválasztották a megyei tagozat vezetését. A gyűlés egyhangúlag Mittelmann Jakobot, az orthodox hitközség elnökét választotta elnökül. A tiztagu megyei elnöki tanács tagjai a következők:

A vezetés

Dr. Bárdos Imre, Goldstein Mór, Kesztenbaum Miksa, Leitner Zoltán, dr. Lévai Béla, dr. Markovits Ignác, Silbermann József, dr. Váradi Ödön, Wasserstorm Sándor, Weiss Sámuel.

A megyei tagozat titkárává Leitmann Dezsőt választották meg.

A végrehajtó bizottság tagjai Bleyer Adolf, Berkovits Bernát, dr. Berger József, dr. Deutsch Elemér, Kirsch Henrik, dr. Kovács Gyula dr. Klein Ernő, dr. Kenéz Lajos, Klein Adolf, dr. Löw Béla, Lebovits Hugó, dr. Marko-

Hétfő, május 25. — csütörtöktől, május 28-ig a harmadik érdekes film bemutatója

Párizs tetői alatt

(Sous les Toits de Paris)

A francia filmművészet dicsősége, hogy ez az első énekes és beszélő francia film, amelynek rendkívüli sikere volt nemcsak Franciaországban, hanem az ellenséges és konkurens Németországban is, úgy, hogy Berlinben négy hónapon át játszották.

Tobis—Poris produkció. Film — Centrala kizárólagossági joga.

Párizs tetői alatt. A francia főváros kegyetlen fényképe festői háttérben. E film megaláljuk Párizs külvárosát, Zola kegyetlen és fájó Párizsát, amely oly fenégesen szenved. A nehéz élet és könnyű öröm ismeretlen sarkai, ez a haragos és mégis szelíd, lanyha, de gyakran vakmerő, poltron és gavallér, midinette és apacs, — világ, ahol uccai chanson-énekesek tanítanak dalolni és elfelejteni a napi gondokat.

A világ metropolisának szentimentális komédiája a főszerepben.

Pola Illery, Albert Préjean és Gaston Modot. Az előadást a „Chille Carmenben” című vígjáték vezeti be.

Naponként négy előadás: 3, 5, 7, 9 órakor

rostordamegyei tagozat vezetőjének a párt megyei tagozatának megszervezése körül kifejtett munkásságát, majd a gyűlés szónokainak és a központ kiküldöttjének mond köszönetet a lelkes, zsidó szívből jövő és zsidó szívhez szóló szavakért.

A Zsidó Párt nem lehet türelmetlen

Az imponáns és rendkívül lelkes hangulatban lefolyt nagygyűlést Czitrom Béla tagozati elnök a következő szavakkal zárta be:

— Mi, akik a türelmetlenség ellen harcolunk, nem lehetünk magunk is türelmetlenek. Meg kell értenünk azokat, akik ma még nincsenek velünk, akik még küzdelmet vívnak lelkiismeretükkel. A Zsidó Párt győzelme, egysége talán már holnap táborunkba fogja vonzani ezeket a zsidó testvéreinket is és erős a hitem, hogy az öntudatra ébredt zsidóság a legrövidebb időn belül teljes egységben fogja az őt megillető helyét az ország politikai életében betölteni.

tartó tapssal és éljenzéssel honorálta a közönség. Ezután dr. Rosenfeld Salamon adott ama örömeinek kifejezést, hogy végre öntudatra ébredt az erdélyi zsidóság. A zsidóság tegyen félre minden személyi politikát. Teljes erővel össze kell fogunk népi érdekeink megvédésére. Majd rámutat a Zsidó Pártot ért érdemtelen támadásokra, hangsúlyozva, hogy senkinek nincs joga népi szervezkedési munkánkban minket meg támadni. Silberberg Miklós hitközségi elnök ismertette a párt szükségességét és emlékezett meg a Zsidó Parlamenti Klub nehéz és eredményes munkájáról. Minden zsidó önmagának ellensége, ha nem a Zsidó Pártra szavaz. Mint ahogy a zsidó család szeretetteljesen örökdi gyermekei nevelése fölött, úgy kell örökdi a zsidóságnak Zsidó Pártra fölött. Dr. Kertész Samu szavaival ért véget a gyűlés. A szilágycsehi párt vezetői közül értékes munkát végez a fentiek kivül dr. Szász Antal, Hoffmann József, Reich Sándor, dr. László Sándor és az ifjúság.

Az albamegyei választási körút

Alba-Iulia-Gyulafehérvár, május 25. Jámor Ferenc, a Zsidó Párt erdélyi főtájkára és az albamegyei lista vezetője, vasárnap Gyulafehérvárra utazott, ahol dr. Bleichner Alfréd tövisi orvos és Kayler Zsigmond társaságában megyei propaganda körutat tett. Vasárnap délelőtt 10 órakor Nagyenyeden népes választási gyűlés volt, amelyen dr. Bleicher Alfréd rendkívül tartalmas beszédben ismertette a zsidóság összes rétegeit magába foglaló hallgatóság előtt programját. Utána Jámor Ferenc számolt be a zsidó választási front eseményeiről. Schönfeld Abraham nagyenyedi főrabbi ragyogó szónoki felkészültséggel felépített beszédében bibliai citátumokkal igazolta, hogy a zsidó hitélet vezetőinek a Zsidó Párt mellett van helyük. A gyűlés után, amelyen imponánsan nyilvánult meg a zsidóság egysége, Marosujvárra rándultak át a kiküldöttek.

A marosujvári gyűlés

Itt délután 3 órakor dr. Dénes Artur nyitotta meg határos beszéddel a marosujvári zsidóság gyűlését, majd dr. Bleicher Alfréd és Jámor Ferenc mondották el beszédeiket. A gyűlés végén kisebb vita volt, amelyen a magasabb szempontok mindenekfeletti ereje győzelmeskedett és a marosujvári zsidóság mint egy ember fog szavazni a Zsidó Párt mellett.

A két szép és a zsidó szolidaritást dokumentáló gyűlés után Gyulafehérvárra utaztak, ahol az ottani szervezőmunka vezetőivel folytattak tárgyalásokat. Itt emléjük meg, hogy egy gyulafehérvári román lap — nyilván tévedésből — a zsidó listáról, mint cionista listáról emlékezik meg. Nem kell mondanunk, hogy a lap közlése nem fedi a valóságot, mert nem cionista, hanem egységes zsidó listát nyújtott be mindenütt a Zsidó Párt.

Vasárnap egyébként Erdélynek még több centrumában rendezett választási propaganda gyűlést a Zsidó Párt. Szatmáron dr. Kertész Jenő több napja folytat tárgyalásokat és látogatja sorban a környék zsidó centrumait. Maramarosbar dr. Fischer József volt kamarai képviselő működik. A megye zsidóságában a megnyilvánuló hatósági terror elelnére is törhetetlen a ragaszkodás a Zsidó Párt iránt.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A racionalizált A. B. C.-t

is megtanulták azok, akik az A. B. C. olcsó textiláruházban már vásároltak

AZ **A B C** versenyen felül áll, mert

kicsi rezszel minimális haszonnal

a legolcsóbban árul

Cluj, Strada General Neculcea (volt Korniss-u.) 1.

Bejárat a kapu alatt

dó Párt jele
elre szavaz
öntudatos
válaszfo!

mint az Országos Zsidó Párt megállapítható, a megalakulása logikai és hatalomért, nem a veszedelmünk. A kormány-egyes magatartást tanulósság keretein belül azundk és nem állunk a Zsidó Párt a zsidóság és kell, hogy sikrá nagy tömegét a kesok képezik és ezért a zág kereskedelméért és ni, melyben bennfoglal-ásági érdekek. Az a dóság tanujelét fogja ségének, június elseje-korszak kezdetét jelen-óság életében. Kolozd-ig példaként szolgált zolidaritásban és zsidó g vagyok győződvé ró-vári zsidóság most is vonulni a Zsidó Párt aitaival segít diadala-gy ügyét.

ifjúsági tagozat nevében percekig tartó taps és vanítások követték a félyi programbeszédét. zszó, az ifjúsági tago-ott nagyhatású beszé-er József a zsidó vá-ében biztosította a zsidóság hűségéről. A Weisz Jenő zárta be- a lelkes fogadtatás- kolozsvári Zsidó Párt- zt a meggyőződést ér-őségéből, hogy Kolozs-egy ember fogja sza-rtnak adni.

olt a gyűlésnek az agg- k bibliai citátumok- melyben már a gyű- Isten áldását kérte a e.

gyűlés

gítséget mások részé- s, ez az öntudatra éb- meg a Zsidó Pártot- a magunk bőrén kel- rt össze kell fogjunk- l könnyűnek találta- serejét hirdette és ki- ak a meggyőződésnek- elmi megmozdulás új- teni a romániai zsi-

egállapítsuk, hogy a- ság minden árnyalata- sen, mert a régi orth- részt vett Mózes Sa- fkovits Ármín, Spie- tották a központi ki- károlyi zsidóság tel- sőtelességét az összes- en. meg, hogy a dr. Fe- ried Lajos városi ta- etett Zsidó Párt a he- keit eddig is eredm- és olyan megingat- alkot, hogy mintájául- erdélyi városok zsi-

fürdőn

Hotel Merkur kony- tituális vendéglőnek- okat Krausz főrabbi- emre kéret Bázna- zség.

Az angol kormány minden megszigorítása ellenére szép tempóban folyik a zsidó bevándorlás

A Szentfal-bizottság honorálta a zsidó álláspontot. Wedgewood ezredes, vagy Kennworthy képviselő lesz az új palesztinai fő-kormányzó

Cluj-Kolozsvár, május 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Világszerte a cionista tábor minden rétegében teljes erővel megindultak a kongresszusra való készülődések. A kongresszusi választások előreláthatólag a pártok erős küzdelmének jegyében fognak lezajlani. Erdélyben is megindult a választási előcsatározás és az összes pártok önálló listákkal indulnak a kongresszusi választásokra. A cionista politika még mindig nem gázolt ki a válságból és előreláthatólag a kongresszusig nem is fog tisztázódni a helyzet sem az angol kormányval, sem az arabokkal.

S. Kaplansky mérnök, a cionista exekutívé tagja és a munkáspárt egyik vezére a berlini Dolgozó Palesztina Ligájának értekezletén igen érdekes nyilatkozatot tett a cionizmus aktuális helyzetéről.

A költségvetés biztosítása kell legyen a kongresszus főfeladata

— A kongresszus főfeladata kell legyen — mondotta Kaplansky — a költségvetés biztosítása. A kibővített Jewish Agency, különösen az annak amerikai tábora, csaldást hozott a vérmes reményekkel szemben. A gazdasági krízis és a politikai bizonytalanság gyöngítette a magán-tőke támogatását. Ez a helyzet mutatja legjobban a nemzeti tőke nagy jelentőségét az országépítés fejlődésében. Az országépítő alapok lecsökkent bevételére súlyosbítja a helyzetet. Lépések fognak történni abban az irányban, hogy a tényleges kolonizatorikus teendők mellett, más feladatok is fel legyenek véve az új költségvetésbe. Ennek érdekében nagy erőfeszítésekre van szükség ezeknek az összegeknek az előteremtéséhez.

A revizionisták befolyását el kell háritani

— A cionista munkásság véglegesnek kell tekintse Weizmann visszavonulását a Világszervezet éléről. A legnagyobb veszedelmet a revizionisták jelentik a mozgalomban. A revizionisták bármilyen befolyását a vezetésben el kell háritani, mert ez nagy hátrányokat jelentene a mozgalomnak. A cionista mozgalom legerősebb tényezője a munkásság, amely a nemzetközi munkás szervezetekkel és az angol munkáspárttal való kapcsolatai révén az országépítés megvalósításának hathatós fegyverét képezi.

500 certifikát 1450 helyett

A cionista körökben újabb felháborodást váltott ki a palesztinai kormány egyik újabb igazságtalansága. A Jewish Agency 1450 bevándorlási certifikátot kért a kormánytól, ehelyett azonban 500 certifikátot bocsátottak ki, még pedig azon zsidók számára, akik turistavízummal kerültek a országba és ott letelepedni akarnak, valamint azok, akik már az országban vannak. Tehát újabb chalubevándorlást nem engedélyezett a kormány. Ezek a certifikátok azoknak juttattak, akiknek kérvényei a kormányban lettek benyújtva és nem azoknak, akiket a Jewish Agency vett fel a bevándorlók listájára. Ezen igazságtalanság ellen a Jewish Agency erőteljes tiltakozással lépett fel és energikus lépéseket tett meg az intézkedés ellen.

A Szentfal bizottság honorálta a zsidó álláspontot

Ezzel szemben igen kedvező befejezést nyert a Szentfal kérdésének megvizsgálására kiküldött bizottság munkája. A Szentfal-bizottság a napokban elkészült jelentésével és ebben mértékben honorálta a zsidó álláspontot. A jelentés nemcsak az elsőbbséget adja meg a zsidóságnak a Szentfalra való jog tekintetében, de ezt a jogot teljes egészében a zsidóságnak adja meg. A jelentés megállapítja, hogy a Szentfal csakis a zsidóságnak jelent szentséget és ennek értelmében teljes liturgiái szabadságot nyújt a zsidóságnak a Szentfalnál.

Wedgewood ezredes lesz az új fő-kormányzó?

Palesztinával kapcsolatosan újra aktuálisá válik a fő-kormányzó pozíciójának be-

töltése, amennyiben Chancellor kormányzónak júniusban lejár a mandátuma. A „Jewish Chronicle“ azt a szenzációs hírt közli, hogy állítólag Wedgewood ezredes vagy Kennworthy képviselő fogja felváltani Chancellort. Mindkét jelölt lelkes barátja a cionista ügynek és akár Wedgewood, akár Kennworthy kinevezése óriási jelentőséggel bírna a zsidó országépítés számára.

Befejeződtek az angol kormány és a Jewish Agency tárgyalásai

A Zsidó Távirati Iroda legújabb jelentése szerint dr. Drummond Shiels gyarmat-

ügyi államtitkár az angol alsóházban hivatalosan bejelentette, hogy a kormány és a Jewish Agency közötti tárgyalások tény, legesen befejeződtek.

Az arabok által megszabott feltételek ugyanis, lehetetlenné tették a velük való formális tárgyalásokat, a fő-kormányzó azonban személyi megbeszéléseket folytatott az arab vezetőkkel, hogy megismerje azoknak álláspontját.

A gyarmatügyi államtitkár bejelentette továbbá, hogy a zsidó vezetőkkel folytatott tárgyalásokból folyó javaslatokat rövidesen beterjeszti az alsóháznak.

A legújabb be- és kivándorlási statisztika szerint 1931 márciusában 916 ember vándorolt be az országba, ezek közül 832 zsidó, ezzel szemben 110 ember vándorolt ki az országból, ezek közül 13 zsidó. Eszerint a kormány minden megszigorítása és korlátozása ellenére, a zsidó bevándorlás elég szép tempóban folyik. A Világszervezet új vezetőségére hárul már az a feladat, hogy ezt a tempót megfelelő kormányintézkedések kiharcolásával felfokozza.

Lengyelország a zsidó álláspontot fogja képviselni a naptárreform kongresszuson

Varsó, május 25. Lengyelország helyettes külügyminisztere, Beck ezredes a napokban fogadta rabbi Lewin és Wyslicki aggudista szejm képviselőket, továbbá Mendelsohn agudista szenátort, akik memorandumot nyújtottak át a miniszternek. Az emlékiratban arra kéri a lengyel kormányt, hogy képviselje a zsidó szempontot a Népszövetségnek a naptár-reformra kiküldött bizottságában. A zsidó küldöttség kijelentette, hogy a lengyel kormány nem nézheti közömbösen azt a szándékot, amellyel tönkre akarják tenni gazdaságilag a zsidóság egy nagy részét a szombatnak és a zsidó ünnepnapoknak átszabotásával. A szombatot stabilizálni kell és ez nemcsak a lengyelor-

szági konzervatív zsidóság érdeke, hanem az egész világon széjjel szórt vallásos zsidók milliói.

Beck helyettes külügyminiszter kijelentette, hogy a lengyel kormány programjához tartozik a zsidó érdekek megvédése. A zsidóság tekintélyes kisebbséget képvisel a lengyel köztársaságban és az állam jól tudja, hogy az alkotmány szellemében mi a kötelessége e kisebbséggel szemben.

A küldöttség meglegedéssel távozott a külügyminisztériumból, ahol az osztályvezetők egyike átvette a helyettes minisztertől a zsidók memorandumát, azonnal lefordította franciára és legközelebb átküldi a Népszövetség illetékes fórumához.

Beláthatatlan veszedelmeket rejt magában a csikágói „nagytakarítás“

Cermák, az új csikágói polgármester száztagu testőrséget alakított saját védelmére

Az alvilág nagy ellensége rossz üzlet a biztosítóknak

Newyork, május 25. Általános meglepetést kelt, hogy Csikágó új polgármestere, Anton Cermák valóban teljes energiával fogott a gigászi város közgazdásának reorganizációjához és mindent megtesz azért, hogy a bizonytalan elemeket, akik „Big Bill Thomson“ idejében kerültek a város adminisztrációjába, eltávolítsa pozícióikból. A csikágói rendőrség megbízhatóságára jellemző az a tény, hogy Cermák magánbiztonsági csapatot, valóságos testőrséget alakított személyi védelmére. A polgármester testőrsége 100 detektíviből áll, akiknek nincs más feladatuk, mint hogy a polgármestert ellenfeleinek merényleteitől megvédelmezzék. A rendőrség bizalmi emberei Cermák

intézkedései ellen „ünnepélyesen“ tiltakoztak, a polgármester azonban azzal válaszolt, hogy a rendőrség az elmúlt esztendőben nem volt abban a helyzetben, hogy száz és száz valóban jó polgár életét megvédelmezze, akik a közbiztonság érdekében sikraszállottak a csikágói alvilág kiirtásáért. Nincs szándékában ellenfelei áldozatát esni és saját biztonsági csapatainak védelme alatt lényegesen jobban érz magát. Közben számos rendőrtisztviselőt elbocsátottak, részben felelősségre vonták őket. Egyre inkább nyilvánvaló azonban, hogy Thomson polgármestersége alatt a viszonyok égbekiáltóak voltak és Cermák működésének néhány hete után máris számos esetet lepleztek le, amikor bebizonyo-

sodott, hogy a rendőrség és az alvilág közötti kapcsolat áll fenn. Cermák a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy kész talány: vajjon elődje alatt hogyan nem vált lehetségessé a korrupciók szemmel látható eseteinek leleplezése. Nem zárkozhatik el azon beállítás alól, hogy egyesek nyilvánvalóan a rendőrség s az alvilág közötti együttműködés lehetőségén dolgoztak, ahelyett, hogy a gonosztevőket leleplezték volna.

Cermák meg akarja buktatni Al Capone-t

Cermák az Al Capone esetét is érintette és kifejezésre juttatta, hogy el van határozva a problematikus király trónjának megbuktatására és csikágói uralkodásának véget fog vetni. Megbizást adott Al Capone letartóztatására, mielőtt az Csikágóban feltűnik. Elődjének személyiségéről Cermák a korrupció-és esetekkel kapcsolatban érthetően tartózkodóan nyilatkozott, viszont félreértés nélkül rámutatott arra, hogy nem fog visszariadni a legmagasabb pozíciókban ülő személyiségek felelősségre vonásától sem, ha becselenségek terhelik őket. Így nem tartják kizárt dolognak, hogy Cermák külön vizsgálóbizottságot fog alakítani, amelynek kötelessége lesz megállapítani, hogy nem-e felelnek meg a valóságnak azok a hírek, amelyek arról szólnak, hogy Csikágó volt polgármestere és Al Capone között éveken át összeköttetés állt fenn. Egyébként gyanus az a körülmény is, hogy Bill Thomson újságírók előtt megtagadta Al Caponeval való kapcsolatairól az információt. Állandóan azt hangoztatja, hogy veresége következtében teljesen visszavonul a közéletből. Hogy Cermáknak a csikágói rendőrségről meglehetősen rossz véleménye van, az abból is kitűnik, hogy tárgyalást folytat a kormánnyal katonai csapatok kiküldetése céljából, hogy azokkal hajtsa végre a csikágói „nagytakarítás“.

Rendőrség az alvilágból

Az a meggyőződése, hogy a rendőrség tele van olyan személyekkel, akik az alvilághoz tartoznak és évek hosszú munkájára van szükség, hogy a csikágói rendőrcsapatokat valóban a köz érdekeire alkalmas intézménnyé neveljék. Cermák egyébként csak a szükség szerint hajgja el hivatala helyiségeit. Csak ötszörös ellenőrző közeget áll lehet hozzájutni és a hivatal bejárójánál állandóan őrség áll, amely gépfegyverrel van felszerelve. Nem tartják kizárva, hogy az alvilág kísérletet fog tenni halálos ellenségének meggyilkolására. A száz magán-detektíviből álló testőrség nemcsak a polgármester személyi védelmére szerepelnek, hanem azok az ételek felülvizsgálását is végzik, amelyeket a polgármester részére tálnak fel. A csikágói sajtó az új polgármester iránt, akik oly nagy többséggel választották meg nagy bizalommal viseltetik és rámutatnak arra, hogy a csikágói kriminalitás az új éra óta erősen fogyóban van és körülbelül 50 százalékát teszik ki bűnesetek a volt polgármester alatt elkövetett bűncselekményeknek.

Hogy az alvilág hatalmát mennyire becsülik, az abból is kitűnik, hogy Cermák nem talált olyan biztosítótársaságra, amely életbiztosítást akart volna vele kötni. Uglátszik, tulságosan nagyok tartják még mindig a vállalandó rizikót.

— Nincs más megoldás címen megjelent és kapható az Uj Kelet könyvostályában is Salamon László tanulmánykötete a gazdasági és kulturális krízis problémáiról. Ára 40 lej.

Jó utazást

biztosít Grieben utikönyvekkel: Itálián 600 lej, Spanián 380 lej, Schwedeen 260 lej.

Lepage, Cluj

Női, férfi ruhákat szintelenít, fest tisztít **CZINK, Cluj**

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Cikkeink utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Titkos kommunista fegyverraktárt fedeztek fel Münchenben. Münchenből jelentik: A rendőrség az egyik ház pincehelyiségében titkos kommunista fegyverraktárt talált, amelyet lefoglalt. Egyidejűleg letartóztattak nyolc kommunistát, akik ellen hazaárulás címén indul eljárás.

— **Kaphat-e majom szobrot?** Londonból jelentik: Nemrégiben mozgalom indult meg Angliában, amely a háborúban hősi halált halt állatok emlékének megörökítését célozta. A mozgalom átterjedt a többi országokra is és akciót kezdtek az állatbarátok, hogy valami módon emléket állítsanak a háborúban elpusztult állatoknak. Ez az állatkultusz a jelek szerint kezd veszedelmes méreteket ölteni. Ezt bizonyítja legalább is az a londoni jelentés, amely arról számol be, hogy Waterhouse képviselő írásbeli interpellációban szándékozik a közmunkatanács elnökét felelősségre vonni, amiért nem adott engedélyt egy történelem előtti emberszabású majom alakját ábrázoló szobor felállítására. Az interpelláció a jövő héten hangzik el az alsóházban s nem lehetetlen, hogy élénk vitát provokál. Boldog Anglia, ahol az embereknek legnagyobb gondjuk és bajuk, hogy ellenkezik-e a városfejlesztés és a művészet elveivel egy majmot ábrázoló szobor felállítása, vagy sem s hogy jogosan járt-e el a londoni közmunkatanács elnöke, amikor ilyen kegyetlenül nyakát szegte ennek a nem minden-napi ötletnek.

— **Aki a tejet nem szereti.** Ovomaltineval azt is megkedveli.

— **Párizsban.** Budapesten több éven át szerzett gyakorlattal fűző-szalont nyitottam Kolozsváron Wesselényi ucca 16. szám alatt. Készítek új és modern világvárosi fazonu fűzőket, melltartókat és orvosi rendeltetű gyógyfűzőket a legelegánsabb és legjobb kivitelben. Legutóbb Párizsban Place D'Aligre 12. szám alatt szalonom volt. Kérem a t. hölgyközönség szíves pártfogását. Balassa Józsefné.

— **A legújabb természeti csoda:** a kétféjű bárány. Belgrádból jelentik: Erdélyes természeti csodát mutogatnak két nap óta Belgrádban a Claridge-étterem helyiségében. Egy délszerbiai, kavadari földműves állított ki egy kétféjű bárányt. A fiatal bárány, amely valószínűleg iker-összenövésből keletkezett, testének mind a két végén egy-egy fejfel rendelkezik. A csodálatos állatnak 6 lába van és pedig négy mellő és két hátsó, minthogy azonban a mellő lábak egymással ellenkező irányba néznek, a torzszülött nem tud előrehaladni és ezért állandó egyhelybenmaradásra van kárhoztatva. Belső szervei, úgy látszik, teljesen épek. Enni mind a két fején keresztül tud, teljesen függetlenül egymástól, különböző élelmet és különböző időben. A bárány gazdája most országos körutra megy a csodabárányval és a Dunabánság nagyobb helységeibe is el fog látogatni.

— **Vér-, bőr- és idegbajosok** a természetes Ferenc József keserűvizet mint igen jó béltisztítószer eredményesen használják. Az orvostudomány legjelentékenyebb képviselői írják, hogy a Ferenc József víz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **10.000 olaszt akarnak letelepíteni Albániában.** Tiranából jelentik: Albániában is érezhető a gazdasági válság és a pénzügyminiszter a parlament legutóbbi ülésén kijelentette, hogy az olasz kormány 50 millió aranyfrank kölcsönt ajánlott fel az albán kormánynak, azzal a kötelessel, hogy az albán kormány hozzájáruljon újabb 10.000 olasz földműves Albániában való letelepítéséhez Museea környékén. Az olasz kormánynak ezt a kívánságát nem nagy lelkesedéssel fogadták, mert a jelzett vidék Albánia legzordagabb és legtermékenyebb területe, ahonnan a 10 ezer olasz rövidesen ki fogja szorítani az albán lakosságot. Az albán politikusok annak az aggodalmuknak adnak kifejezést, hogy Albániában hamarosan több lesz az olasz, mint az albán.

A németországi protestánsok konferenciát hívnak össze a kampóskeresztesek ellen

Berlin, május 25. Az utóbbi időben a kampóskeresztesek propagandamunkája erősen kiterjedt az evangélikus iskolák tanítóinak és az evangélikus egyházak papjainak a párt számára való megszerzésére. Nem lehet állítani, hogy ez a munka nem járt volna helyenként eredménnyel. A protestánsok józansága azonban felülkerekedett és az utóbbi időben éleshangú cikkek jelentek meg Hitlerék tevékenysége ellen. A reformátusoknak egyik kitűnően szerkesztett és erősen olvasott pedagógiai lapja a „Die Freie Deutsche Schule“ újabb éles kampányt indított a nemzeti szocialisták kortes munkája ellen. Egyik cikkében a következőket olvassuk:

„Nincs biztosabb kilátás arra, hogy az egyház teljesen elmerül, mint az, ha engedünk a kampóskeresztesek aknamunkájának. Ha akad lelkes, aki Völkisch szellemben működik, úgy az

egyházban, mint azon kívül, ha akad protestáns pap, aki a kampóskeresztesek szolgálatába áll, akkor csak azt mondhatjuk róla, hogy elő akarja segíteni felekezetünk pusztulását... Tudjuk, hogy a nemzeti szocialisták számos programját pogány ideológián épült és tudjuk, hogy teljesen ellenkezik a mi hitelveinkkel, amelyek a szeretetet hirdetik. A mi számunkra nincsenek rétegek és osztálykülönbségek, a szeretetben mindnyájunknak egyesülnünk kell még azoknak is, akik nem tagjai a mi egyházunknak.“

A cikk nagy hatást keltett. Az egyház vezetőköréi pedig azzal foglalkoznak, hogy konferenciát hívnak össze, amelyben rá fognak mutatni azokra a veszedelmekre, amelyeknek kiteszik az egyházat azok, akik hallgatnak a nemzeti szocialisták hívó szavára.

Csak az szavazhat, aki kiváltja a választási igazolványát

Váltsa ki tehát minden zsidó a választási igazolványát

és szavazzon a) — (jelre

— **Virágh Lajos hangversenye.** Virágh Lajos, az erdélyszerte előnyösen ismert nevű operaénekes, a bécsi Volksoper volt tagja, e hó 30-án este 9 órakor a kolozsvári katolikus gimnázium dísztermében hangversenyt rendez Hartmann Grete operaénekesnő és Adler Ernő, a tehetséges esellőművész közreműködésével. Virágh Lajos műsorán Schubert, Verdi, Rădăceanu műveinek legjava szerepel. A művészi események iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Orvosi hír.** Dr. Wertheimer M. szülésznőgyógyász rendelőjét áthelyezte Regele Ferdinand (volt Wesselényi M. ucca) 18. szám alá.

— **A rendőrőrmester doktorátusa.** Bécsből jelentik: A bécsi egyetem ünnepi termében csütörtökön nagy ünnepélyességgel a jogtudományok doktorává avatták Trnka Alfréd rendőrőrmestert. A felavatás a bécsi rendőrfőnökség is képviseltette magát. Az új doktor tovább is poszt-on áll az egyik uccasarkon.

— **Helyreigazit az agyonlőtt szovjetkapitány.** Moszkvából jelentik: A Krasin jégtörő volt parancsnoka, Egge kapitány, aki tudvalevőleg résztvett a Nobile-expedíció megmentésében és akiről az a hír terjedt el, hogy a szovjethatóságok kivégezték, nyílt levelet tett közzé, amelyben dementálja halálának híret.

A Vendéglősök Országos Szövetségével létesített megállapodás szerint

Egy pohár rendes világos sör 8 Lej

— **Kürten Péter kegyelmet kért.** Düsseldorfból jelentik: Kürten Péter, a halálraítélt düsseldorfi rém, benyújtotta a düsseldorfi törvényszékhez kegyelmi kérvényét. Kürten, mint ismeretes, eleinte nem akart kegyelmet kérni, de védőügyvédjének rábeszélésére most a kegyelmi kérvényt aláírta, mindamellett kevés reménye lehet arra, hogy megmenekül a lefajeztetéstől.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A kolozsvári Palesztina hivatal értesíti az érdeklődőket, hogy a legközelebbi direkt-hajó Konstancából Erec Jisráélbe június hó 13-án indul.

Az alakulóban lévő Hazamér zsidó dalegyület énekpróbái minden hétfőn és szerda este kilenc órakor vannak az E. Zs. N. Sz. cluji irodájában, Calea Regele Ferd. 30. Ilyenkor van az újonnan jelentkező tagok felvétele. Ugy férfitagokra, mint különösen női tagokra volna még szüksége a dalegyületnek.

A bazeli cionista világtalálkozásra, ingyenes svájci vízumra jogosító igazolványok az E. Zs. N. Sz. cluji irodájában, Calea Regele Ferdinand 30, személyesen átvehetők.

A Habima Zsidó Színjátszó Társaság próbái minden kedden és csütörtökön este kilenc órakor vannak az E. Zs. N. Sz. cluji irodájában, Calea Regele Ferdinand 30. Ugyanakkor van az új tagok felvétele. Egyelőre, különösen jóhangu és jótermetű — primadonnaszerepre megfelelő — leányokra van szüksége a Habimának. Csak jiddisül tudó leányok és fiúk jöhetnek tekintetbe a Habimánál.

A KKL iroda értesít minden perselytulajdonost, hogy ezentul csakis olyan ifjusági tagok szabad perselyeket írtessenek, akinek minden egyes hónapban, egy, arra a hónapra szóló, írásbeli, névre kiállított igazolványa lesz a központi irodától. Nagyon fontos, hogy minden perselytulajdonos a legnagyobb figyelemmel olvassa végig az e hét folyamán, minden egyes perselytulajdonosnak küldöncel szétküldött körlevelünket. Aki perselytulajdonos nem kap kézhez ilyen körlevelet, az legyen szíves ezt azonnal egy levelezőlapon megreklamálni a központi irodánál (Calea Regele Ferdinand 30.)

Autótulajdonosok

A javítással való kísérletezésért mindig drága tandíjat kell fizetni, mert kevés az az autótulajdonos, ki annak a műhelynek berendezését megtekinti — hová autóját javítás végett beadja.

Ha azt az autótulajdonos megtekinti és meggyőződik, hogy a javításhoz szükséges szerszámok meg vannak — nyugodtan ott hagyhatja javításra szoruló autóját, mert a műhely megbízhatóságát a megmunkáló szerszámok is igazolják. Sokan azt mondják, hogy a javítás bizalmi kérdés, — de ma bizalom a modern szerszámokban lehet. Ezért kérünk minden autótulajdonost, hogy javítás előtt keressék fel a cluji SZABÓ JÁNOS autójavító céget (Reg. Ferdinand 56—58., Telefon 10—13.), hol bárkinek készséggel felvilágosítást adnak versenyképes áráiról és megtekinthető modern gépműhelyük Ezen cég műhelye a legmodernebb megmunkáló gépekkel van felszerelve és nincs az az alkatrésze az autónak, mit el nem tudnának készíteni. Ott található a legprecízebb hengerköszörülő gép, mely nemcsak a legnagyobb pontosságra köszörüli ki a hengert, hanem tükörfényesre ki is polírozza. Gyártanak ott bármilyen fogaskerekeket, autórugók készítése és javítása, autogén-heggesztés, autó bádógosmunkák, hűtők ujak és a régiék javítása, vagyis egyszerűen az autótulajdonos mindent az első kézből kap. A szerelő műhelyben gyakorlott szerelők végzik a szerelést és nem inasok. — A nevezett cég szoliditását az is igazolja, hogy a cluji kerületi Automobil Club szerződése hivatalos javító műhelyének tekinti.

Modern zsidó költők

Ivan Goll, Andre Spire, Jabotinszky, Werfel, Max Brod, Avigdor Hameiri, stb.

zsidó versei

(Herz könyvtár) 20 lej beküldése ellenében pórtómentesen küldi az Uj Kelet könyvosztálya.

SPORT

Az Ujpest két vereséget szenvedett Erdélyben

Kimerült a magyar ligabajnok
A Budai 11 Kolozsváron

Kolozsvár, május 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi sportnak vasárnap és hétfőn budapesti vendégei voltak. Kolozsváron a Budai 11. jöképességű csapata mérte össze erejét a legjobb kolozsvári csapatokkal. A Budai 11. kolozsvári játéka az összes várakozásokat kielégítette. Összeszokott, masszív együttes bravuros akciókkal, gyors eredményes játékmóddal. Különösen az első napon a legszebb futballsportból adott izelítőt és gólképes csatársorával iskolapéldát mutatott a kolozsvári csapatoknak.

A pünkösdi egyébként hatalmas szenzációja van. A ligabajnok Ujpest Temesváron a Ripenziától és Aradon az AAC-tól vereséget szenvedett. Ugy látszik, a magyar bajnokot kimerítette a bajnoki forduló. Csütörtökön több játékos szerepelt Belgrádban a jugoszlávok ellen, pénteken pedig már a III. ker. ellen játszott a utolsó bajnoki mérkőzését Ujpesten. Az agyondolgozott együttes a pihenő erőkkel felálló és megerősített bányai csapatokkal szemben már nem tudta képességeit érvényesíteni.

Részletes eredményeink a következők:

Budai 11.—Románia 4:1 (2:1)

Románia támadásával kezdődik a játék, amely tíz percig csapkodó és rendszertelen. Ekkor még senki nem is sejtje annak a szép és élvezetes játéknak a kialakulását, melyben pár perc múlva a közönség része lesz. A hetedik percben Polgár centerfedezet hencet vét, dr. Giurgiu tizenegvest ítélt, amit Chifor góllá értékesít. A kiegyenlítésért heves küzdelem indul. Szébbnél-szebb támadások indulnak a Románia-kapu ellen, de a védelem masszív. Micu néhány szép védést produkál. A Budai főlényé állandósul, a csatársor szép akciókkal veszélyeztetni a Románia kapuját, de Cumpf balszélső a Budai csatársor minden akcióját rongja. Végül a harmincötödik percben Kartenecker I. 20 méteres bombáját a kapufa védi, a kipattanó labdát Schmiéd védhetetlenül küldi hálóba. A harminchatodik percben újabb Budai gól. Alig kezd a Románia, Lyka bravuros áthuzással szökötteti Schmiédet, ez tiszta rá játsza Stancsikot, aki nehéz helyzetből ballábbal lövhetetlenül sarok gólt.

A második féldőben egymást érik a Budai támadások. A negyedik percben Polgár szabadugrásból védhetetlenül látszó lapos bombát ereszt, amit Micu nehezen és szépen véd. Pár percig ismét a Románia jön frontba, de a Budai védelem, élén a klasszikus futballt játszó Hungler II. vel minden támadást szétrombol. A tizenötödik perctől kezdve megújul a Budaiak ostroma. Ekkor már Lyka balszélt, Cumpf balösszekötőt játszik. A csatársor így sokkal egységesebb. A tizenhetedik percben Stancsik a tizenhatos vonalról nehéz helyzetből kap labdát, amelyet félfordulattól védhetetlenül helyez a felsősarokba Gyönyörű profigól. A közönségnek még ideje sínes magához térni és már újra a Románia-kapunál a labda. Cumpf ideális kornert lö, amit Kartenecker gyönyörű, csavart fejjel továbbítja a hálóba. 4:1.

A gólok után a Románia erősíti az iramot, de csatársora nem tudja felvenni a küzdelmet a masszív budai védelemmel. A csatársornak feltétlen hibája volt, hogy elhanyagolta Bindeát és az indiszponált Tabácot játszatta. A csapatból Micu végzett kitünő munkát, aki egyetlen gólt sem védhetett, de szép védeéseivel már biztosnak látszó góltól mentette meg csapatát. A Románia egyébként nem produkált rossz játékot és a Budainak a szép eredményért meg kellett dolgoznia.

A Budai 11-ből Hungler II. Kolozsváron rég nem látott ideális játékot mutatott. Elsőrangú a csapat halvesora, amelyből Polgár klasszikus játékkal emelkedett ki. A csatársor Cumpfot kivéve, fürgé és gólképes. Kartenecker nyugodt irányító center, Stancsik kitünő áttörő csatár, Schmiéd gyors és veszélyes, Lyka is kitünően illeszkedik az együttesbe.

A mérkőzést dr. Giurgiu kifogástalanul vezette.

Budai 11.—Universitatea 0:0.

A vasárnapi erős mérkőzéssel a lábában a második napon a Budai már gyengébb játékot mutatott és ha nem Lantos védi kapuját, néhány góllal hagyta volna el a pályát. A legteljesebb elismeréssel kell

megemlékeznünk az U. teljesítményéről. A kolozsvári csapat az első perctől fogva jobb volt ellenfelénél és balszerencséjének köszönheti az eldöntetlent. A mérkőzés izgalmas és szép sportot nyújtott. Temesvár. Ripenzia—Ujpest 2:0 (1:0). A Ripenzia megérdemelt győzelmet aratott a fáradt magyar bajnoki csapat ellen.

Arad. AAC—Ujpest 2:1 (2:1). Az Olimpia játékosokkal felfrissített AC megismételte a Ripenzia győzelmét. A Sabaria bukaresti vendégcsereplését szerdára, illetőleg csütörtökre halasztották a bukaresti esőzések miatt.

KÖZGAZDASÁG

A még mindig nagy gabonakészletek elhelyezése csak takarmányozási célokra való felhasználás által oldható meg

A kisbankok tartózkodnak zöldhitelezésük felhívásától

Bucuresti-Bukarest, május 25. Az ország legegésőbb gazdasági kérdése az agrárhitelezés rendezése. A Creditul Agricol és a Banca Agriculturii Românești működésének megkezdése és intenzív tevékenysége csak a nyári, illetőleg az őszi hónapokra várható. Addig azonban a mezőgazdasági termelés finanszírozása a belföldi pénzügyi intézetekre hárul. A szükséges tőkék előteremtése képezi most a legfőbb gondot. Egyes szakkörök véleménye szerint a mezőgazdasági hitelnek a kérdése a legcélszerűbben úgy oldható meg, ha sikerül májusban és júniusban a még mindig nagy gabonafelesleget elhelyezni. Az exportkötőkben, értesüléseink szerint, jelentős exporttevékenység indult meg, amelynek fokozódása várható, azonban szakkörök szerint a legnagyobb erőfeszítés mellett sem helyezhető el több a jövő hónap végéig, mint

40.000 vagon.

Felmerült tehát az a terv, hogy a fenti mennyiség exportálása után még megmaradó nagy készleteket denaturálják és takarmányozási célokra használják fel. Ugyanis ezen az uton a gabona elhelyezése rentabilisabb állattenyésztés révén válik lehetővé. Ehhez azonban az szükséges, hogy a denaturálási költségek egy részét az állam fedezze.

A nagy gabonakészleteknek takarmány céljára való felhasználása esetén jelentős tőkék állanának a mezőgazdasági zöldhitelezésére is. Ezidén ugyanis a zöldhitelezés, mivel a főképp ezzel az üzletággal foglalkozó kisbankok a jelenlegi maximális kamatok mellett nem tudnak zöldhitelezést folyósítani, amit azzal indokolnak, hogy a mezőgazdaság rentabilitása még a múlt évhez képest is erősen lecsökkent.

Színház—Mozi

MEGLEPETÉS AZ OPERA MOZGÓ KÖZÖNSÉGÉNEK. Az Opera Mozgó igazgatója, hogy közönségének, a mely minden új darabnál oly szép számban látogatja azt a hívós, elegáns és kényelmes helyiséget, meglepetést szerezzen, elhatározta, hogy minden kiadott 100-ik páholy- és földszinti jegy megvásárlója egy „Photomaton” bont kap, amely feljogosítja 6 fénykép megcsináltatására a „Photomaton” automatikus fényképezési műteremben, amely pompás találmányával 8 perc alatt készíti el a legjobb kivitelű fényképeket.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Kedd: A szép Gigolo. Németül beszélő és éneklő grandiózus filmjudozság, a főszerepekben Igo Sym, Anita Dorris, Nestro Ariani.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Kedd, május 26.

Bukarest. 19: Gramofon. 20: Angol zene. 21:45: Hírek.

Budapest. 9:15: Hangv. 9:30: Hírek. 12 ó. 05: Cigányzene. 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2:45: Hírek. 3:30: Mesedélután. 4:45: Pontos időjelzés, időjárásjelzés, hírek. 5: „A szabadban való fürdés egészségügyi szabályai”. 5:30: Magyar nóták zongorán. 6:10: „A motor nélküli repülés külföldön és nálunk”. 6:45: Szalónzenei hangv. 7:45: Németnyelvű előadás. 20:45: Bartók—Kodály-est. 9:30: Cigányzene. Szünetben időjárás. 10:45: Pontos idő, hírek, utána garmofonhangv. Bécs. 18:30: Wagner: Siegfried című operája az Operaházból.

Berlin: 20:30: Vidám est. Breslau. 20:30: Filharmonikus hangv. Frankfurt. 20:30: Eszkimók adai. 22 ó. 35: Táncczene. 0:30: Éjjeli hangv. Mendelssohn, Schumann, Brahms művei. Lipcse. 22:50: Táncczene.

Lengenberg. 21: Enekkarok. Strassburg. 19:45: Gramofon. 20:30: Szimf. zene. Mozart, Händel, Franck, Ravel, Saint-Saens művei.

Varsó. 20:15: Tenorének. 22: Hegedűhangverseny. 23: Könnyű- és tánczene. Poznan. 22:15: Táncczene. Kattowitz. 20:15: Népies zene. 23: Könnyű- és tánczene. Milánó. 21: Szimf. hangv. 23: Táncczene. Róma. 20:40: Hangverseny. Prága. 20:40: Operaáriák. Kienzl: Bibliás ember, Saint-Saens: Sámson és Delila. Verdi: Don Carlos. 22:23: Gramofon. Osló. 22:05: Kamarazene. Haydn: Vonnégyes. Stockholm. 20:20: Szólisták hangversenye. Brahms művei. 22:10: Szórákvezető zene. London. 22:25: Táncczene. Belgrád. 22:50: Rádiózenekar. Bizet, Rubinstein művei.

Szerda, május 27.

Bukarest. 19: Gramofon. 20: Cselló. 20:45: Zongora. 21:15: Beethoven: A-moll hegedűverseny. 21:45: Hírek.

Budapest. 9:15: Katonazene. 9:30: Hírek. 12:05: Eugen Stepat balalajka zenéje. 12:25: Hírek. 1: Pontos idő- időjárásjelzés. 2:45: Hírek. 5: Emlékezés Beöthy Lászlóra. 5:30: Magyar zongoraötös. 6:30: Olasz nyelvoktatás. 7:10: Cigányzene. 8: Szimf. hangv. Utána pontos idő, időjárás. 9:50: Angol nyelvű előadás a Balatonról, utána időjárás, majd cigányzene.

Bécs. 22:10: Zenekari hangv. Berlin. 0:30: Táncczene. Breslau. 20:30: Szórákvezető zene. Frankfurt. 19:45: Tarka est. Langenberg. 20: Részletek német operákból. 20:45: Bécsi képek. Lipcse. 21:30: Hangv. 23:30: Jazz. Varsó. 19:55: Gramofon. 21:30: Dalok. 23: Könnyű- és tánczene. Poznan: 21:45: Közzene. 21:15: Táncczene.

Kattowitz. 21:45: Könnyű zene. Milánó. 20:45: Operett. Róma. 20:40: Verdi: Don Carlos című operája.

Prága. 21:30: Gramofon. Pozsony. 19:05: Enekkar. Brünn. 19:05: Operaáriák. Osló. 22:05: Férfikar. 22:35: Táncczene. Stockholm. 22:10: Táncczene.

A próféta gyermek

Edmond Fleg megrész zsidó regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Apro hirdetések

Kézimunkában Fisch Böske kézimunkaszalonja vezet. Malom ucca 16.

Teljes ellátást kap 2500 lejért urinó kertés házban. „Belváros” jelige.

Kevésbé használt horgonyzott lemezből 200—400-as vashordót vennénk. Cím a kiadóban.

Nagy rentabilis vállalat képviselőt vállalná nagy mezővárosban készpénz és ingatlan garanciával rendelkező 30 éves föltétlen intelligens kereskedő. (Gép kivételével). Cím a kiadóban.

Jól jövedelmező könyv- és papírkereskedés áruaktárral, teljes berendezéssel bármily elfogadható árban külföldre való elköltözésért átadó. „Biztos jövő” jellegére a kiadóba.

30 éves szerződés, önálló jóforgalmu üzlet tulajdonosa hozzáillő urileánnyal komoly levelezést folytatna. „Esetleg együttes jövő” jellegére a kiadóba.

200—250.000 Lei készpénzzel jóforgalmu grafikai vállalkozáshoz társat keresek, esetleg nyomdát átvennék. „Rentabilis” jellegére a kiadóba.

Dávid Golder

A szegény zsidófiúból lett nagystílű bankár életének regénye fölemelkedéstől bukásáig. Irene Nemirovskij regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek

Ára füzve 136 lej.

Ára kötve 204 lej.

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

Soha

nem volt még ilyen nagymértvű áreszállítás a piacon

Meredith: Az önző, két kötetben . . . 272 L
Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban . . . 204 L
Charles Reade: Oltár és tüzhely I. II. kötet . . . 340 L
Apuleius: Az aranykamár . . . 136 L
Ludwig Lewisohn: Az örök sziget . . . 272 L
Hatvány: Urak s emberek. Zsiga a családban I. II. kötet . . . 435 L
Maupassant: Erős mint a halál . . . 40 L
France: Próbabábu . . . 45 L
Strindberg: Az apa, a pajtások, Julia kisasszony . . . 45 L
Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége . . . 75 L
Zola: Jó polgári koszt . . . 35 L
Zola: Pénz . . . 102 L
Szép Ernő: A világ . . . 10 L
Glyn: A második Ambrosine . . . 45 L
Gábor Andor: Hát Pillangó . . . 45 L
Jack London: A vén halász meséi
Romain Rolland: Jean Christop sorozata két kötetben . . . 20 L
Heltai Jenő: Almok háza (füzve) Paul Bourget: A lelkiismeret (füzve) P. Bourget: A lelkiismeret (kötv.) Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem (füzve) . . . 44 L
Krudý: Boldogult ifjúkorom . . . 64 L
Renard: Fléchambeau urból bacillus lesz (füzve) . . . 44 L
Atherton: Mikor a kód eloszlik (füzve) . . . 50 L
Fleuron: Snipp, a nagy vadász (propagandakiadás) . . . 28 L

Hatigan a Zsidó

— En a szabad vgy bukom. Garat lasztások lesznek, natkozik a zsidó any nem akarja gselőknek a parlamát és biztosak lenki oda szavazhatese irányítja. Klein Miksa dr. egan miniszter i tra a memorandum sidó Párt ügyvezeztási visszaélésekttatott. Ez a levél, kszimilében is közRESEDINTIA CON DE MINISTRI abinetul Ministrul Domnule Pre Relativ la men comunic urmatoral contra organizarii s proprii al partidul mania. Intrucati sur pentru algeri liberate va fi garantata evreesc.

Kapható:

Uj Kelet könyvosztályában
Vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN